

Kmet, delavec in obrtnik
naj bodo narodu vodniki!

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 50—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
Inserati po tarifu. Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetski list

Glasilno „Slovenske Kmetске Stranke“.

Vsakdo uživaj vse sadove
svojega dela in marljivosti!

Rokopisni se ne vra-
čajo. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici štev. 7. — Telefon
inter. št. 506. — Račun
pri pošl. čehovnem se-
vodu št. 11.568.

Novi boji.

V noči od petka na soboto — od 14. na 15. maja — se je v Beogradu vršila zgodovinska seja narodne skupščine, katere izid bo imel za našo najbližjo bodočnost zaenkrat še nedogleden pomen.

Če bi mi živeli v urejenih razmerah, bi se bila zadeva, ki so jo obravnavali v kritični noči v Beogradu, rešila čisto normalno. Zgodila se namreč tudi v drugih državah, da se kdo polakomni državnega denarja ali da poskuša s podkupvanjem doseči ugodne uspehe za svoj žep. Če se pa taka stvar izve, pride pač pred sodišče ali pred parlament, in kjer imajo sodniki in parlamentarci le še količkaj čuta za čast in pravico, izrečejo na kratko svojo sodbo in obsodbo in krivca doleti zaslužena kazen. Nato pa deluje parlament nemoteno in neovirano dalje.

Pri nas pa ni tako. Že leta in leta se je govorilo in pisalo, da si dovoljuje sin ministrskega predsednika g. Rade Pašić stvari, kakor jih nobena državna uprava trpeti ne more. Posameznih grehov Rade Pašića ne bono naštevati, ker so itak večinoma znani. Kljub vsemu govorjenju in dokazovanju Rade Pašićevih afer pa se ni do najnovejšega časa nihče našel v parlamentu, ki bi se bil upal proti temu gospodu javno nastopiti in z njegovimi aferami temeljito obratovati.

To se zdi na prvi hip neverjetno, pa je vendar resnično. Zato pa je tudi zanimivo pojasnilo, zakaj ni nihče proti Radetu Pašiću nastopil.

Kakor smo že omenili, je Rade Pašić sin ministrskega predsednika Nikole Pašića. Nikola Pašić pa je bil do najnovejšega časa neomejen gospodar in vodja radikalne stranke, a radikalna stranka, zlasti pa ožja okolica Pašićeva je bila tista moč, brez katere ali celo proti kateri se ni dalo vladati. Da bi se bil dvignil kdo iz radikalne stranke proti Radetu Pašiću, je bilo izključeno, ker bi bila vsakogar zadel neizprosna jeza Radetovega očeta. Še manj pa je mogel opravičiti proti Radetu kak opozicijski član, kajti opozicijskega predloga proti Radetu ožja Pašićeva okolica ne bi bila nikdar pustila na glasovanje, oziroma bi ga bila dala prav gotovo preglasovati! Tako je šla torej stvar naprej in Rade Pašić je lepo mirno nadaljeval svoje »državotvorno« delo. Položaj v parlamentu pa je bil tak, da so imeli radikalni vedno pripravljeno kakšno stranko v rezervi, da jim je pri-

Štefan Radič,
predsednik Hrvatske Seljačke Stranke in vodja
kmetskega pokreta v naši državi.

šla na pomoč, če bi jih slučajno zapustil kakšen zaveznik.

Precej drugače pa se je stvar zasukala, ko je prišel v parlament in v vlado Stjepan Radič. Mi smo že večkrat povedali, da radikalni s sklepanjem »sporazuma« niso imeli resnih namenov. Nekateri že, pa ne vsi! Oni so pač računali, da je Radičeva stranka taka kakor je večina drugih, to je, da bo zadovoljna, če bo dobila nekaj pridobitev za svoje volilce, dočim bodo držali oni sami državne vajeti v svojih rokah. Z drugimi besedami, radikalni so računali, da bodo radičevci z ministrskimi stolčki kupili, sami pa bodo delali, kar bodo hoteli. Radičevci so končno pristali tudi na tak sporazum, češ, počakajmo, da vidimo, kako bo, dasiravno so jako dobro poznali navade radikalnih voditeljev. Kolikor dalje pa so sedeli skupaj z radikalni v vladi in prav od blizu kontrolirali njihovo delovanje, toliko bolj so spoznavali, da tako ne gre dalje in da se morajo ali radikalni sami spametovati in sami iz svoje srede iztrebiti nepoštenost ali pa se bodo morali radičevci odločno postaviti po ro-

bu stvarjem, kakršne so uganjali radikalni v vladi in izven nje, pa magari gre pri tem »sporazum« raskom zvižgat. Kajti, da bi pod zaščito »sporazuma« Rade Pašić še nadalje po svoji volji gospodaril po državnih blagajnah, to je bilo radičevcem nemogoče mirno prenašati.

Lepo priložnost za odločen nastop proti diktaturi obeh Pašićev, očeta in sina, je dal spor med Radetom Pašićem in in zetom drugega radikalnega veljaka Ljube Jovanovića. Očitki, ki jih je Ljuba Jovanović javno izrekel na naslov starega Pašića, so bili tako hudi, da se je moral boj dobojevati do konca. Nikola Pašić je sicer poskušal z vsemi mogočimi sredstvi radikalne poslance in druge ugledne radikale ukrotiti, da bi mu pomagali proti Jovanoviću in da bi ves smrad »potlačil«, toda napad je bil prehud in polagoma je stari Pašić cmagal. Izzval je sicer vladno krizo v nadi, da bo prišlo do volitev in da bo dobil na ta način čas, toda vladna kriza ga je vrgla s predsedniškega mesta. Poskusil je znova preko svojega naslednika Uzunovića obnoviti zvezo z radičevci, da

bi si zagotovil njihovo pomoč, toda za prikrivanje korupcije radičevci niso sklenili sporazuma! In tako je prišlo, do česar je moralo priti: Na odločilni seji v noči od petka na soboto je radikalna stranka skupaj z Nikolo Pašićem vred s svojim poskusom, braniti korupcijo, podleгла, ker so radičevci kot en mož skupno z ostalo opozicijo glasovali proti korupciji! V boju s Pašićem je ostal zaenkrat zmagovalac Stjepan Radič! To je zgodovinski pomen one seje, ki je ustvarila v naši notranji politiki pričetek novega položaja.

Rekli smo, da boj proti korupciji in njenim glavnim branilcem še ni dobojevan. Kar se je zgodilo v noči od petka na soboto, je bil le prvi spopad. Temu spopadu jih bo sledilo še mnogo, kajti oni del radikalov, ki gre na slepo vero s Pašićem, ima še vedno jako veliko moč! Na kakšen način in s kakšnimi sredstvi se bo boj proti korupciji v državni upravi nadaljeval, tega danes ne more nihče prorokovati.

S svojim možatim nastopom proti enemu delu radikalov je pa Radič s svojimi tovariši vred sijajno ovrgetl trditve naših nasprotnikov, da mu gre samo za ministrske stolčke. Radičevski ministri z ministrom Pueljem vred so glasovali »proti«, čeprav nihče od njih ni mogel vedeti že naprej, ali bo po tem glasovanju še kdo izmed njih mogel ostati minister ali ne! S svojim glasovanjem so dokazali, da jim ni toliko za ministrsko čast, ampak da jim je glavna stvar red in poštenje v državni upravi, brez katerega ni mogoče zadovoljiti ljudskih želj in potreb. To glasovanje je tudi za radikale in zlasti za Pašića oster opomin, naj ne poskuša več riniti z glavo skozi zid!

Druga važna posledica zgodovinskega glasovanja je razkol v radikalni stranki. Iz radikalne stranke je izstopil Ljuba Jovanović z 10 poslanci. Kako se bo notranji boj v radikalnih vrstah končal, je danes nemogoče prerokovati. Gotovo pa je, da je moč radikalne stranke in z njo vred tudi moč Nikole Pašića zelo omajana. Omajana moč radikalne stranke pa zelo zmanjšuje vrednost njenega zaveznitva. Zato bo morala radikalna stranka kreniti na nova pota, brez korupcije, ali pa bo propadla.

Trdno pa stoji v tem viharju hrvaška in z njo združena slovenska kmečka stranka. Ali v vladi — ali trenutno izven vlade, to je končno postranska stvar, glavno je pač, da smo in ostanemo složni, ker potem tudi uspehi ne bodo izostali.

Prevrat na Poljskem.

Poljaki imajo za seboj žalostno zgodovino. Več stoletij je imel poljski narod, ki šteje danes nad 30 milijonov ljudi, svojo lastno mogočno državo, ki je pa pred dvesto leti začela tako propadati, da so si jo tekom časa njeni sosedje začeli kar na lepem med seboj deliti. Poljska je postala plen Rusije, Nemčije in Avstrije (Galicije).

Čeprav pa so bili razdeljeni na tri države, poljski rodoljubi niso nikdar nehali misliti na obnovitev svoje državne samostojnosti. Njihove stoletne želje je uresničila mirovna konferenca v Parizu, ki je l. 1918 zopet obnovila poljsko državo in ji dala obliko republike. Toda meje, ki so jih začrtali novi poljski državni v Parizu, so bile nadvse ne- srečne.

Velika nezgoda za novo Poljsko je bila, da je popolnoma odrezana od morja. Druga nezgoda za Poljake je, da mejijo na Nemčijo, tretja pa, da mejijo na sovjetsko Rusijo.

Nemška meja brani Poljakom izvažati žito v Nemčijo. Z Nemci žive Poljaki v hudem sovraštvu zaradi Šlezije, ki so jo Poljaki Nemcem vzeli. Brez izvoza poljskih pridelkov pa Poljska ne more živeti, ker je poljedelska država. Na drugi strani pa zopet poljska industrija ne more nikamor prodajati svojih izdelkov, ker ji zapira pot na vzhod sovjetska Rusija, z nemško industrijo pa Poljaki sploh ne morejo konkurirati. Pred vojno je imela poljska industrija odprto pot po celi Rusiji tja do Japonske in Kitajske, danes pa vsega tega ni.

Poljska je torej navezana edino sama na sebe, če hoče živeti. Ker

je dežela bogata in rodovitna, bi se razmere mogoče polagoma izboljšale, če bi Poljska živela s svojimi sosedi v miru. Miru pa Poljska ne pozna, ker jo imajo zapadnoevropske države popolnoma v svoji oblasti. Francija in Anglija smatra Poljsko za svojo prvo črto v bodočem boju z Rusijo in če se Poljaki nočejo zameriti francoskim in angleškim kapitalistom, se morajo vedno in vedno oboroževati.

Oboroževanje pa stane denar, ki ga Poljska nima. Zaradi ogromnih izdatkov za armado je na Poljskem zavlada strahovita gospodarska kriza in ubožstvo raste, od dne do dne. Lačen želodec pa je še vedno bil oče vseh revolucij. Tudi na Poljskem niso bili več daleč od socialne revolucije in nevarnost je bila velika, da dobe premoč boljseviki in oni krogi, ki so prepričani, da se je masi Poljakov pod Rusijo godilo stokrat bolje kakor sedaj, ko imajo lastno državo.

Te nevarnosti so se pa zavedali tudi Angleži. Ti hočejo za vsako ceno držati Poljake na vrvi, da bi jim pomagali ob svojem času proti Rusom. Na svojo stran so dobili na Poljskem jako popularnega maršala Pilsudskega, ki je strupen sovražnik Rusije. S pomočjo nekaterih generalov in njemu udanih vojakov in z angleško denarno podporo je maršal Pilsudski izvršil pretekli teden državni udar in se sam proglasil za gospodarja Poljske. Vlada in parlament sta morala iti, a če se še kdaj vrne kakšen parlament, bo le slepo orodje v rokah diktatorja, ki bo vladal na Poljskem pod zaščito angleškega velekapitala proti Rusiji.

Razne politične vesti.

»Pod zlimano marelo.« Tako se glasi naslov uvodnega članka, ki ga je bil napisal za »Domovino« narodni poslanec dr. Gregor Žerjav. »Zlimana marela« je po mnenju dr. Žerjava zveza med radikali in radičevci, ki je zato dr. Žerjavu silno neprijetna, ker pod to marelo zanj ni nič več prostora. Tako mimogrede bodi povedano, da je enkrat že tudi dr. Žerjav z radikali zlimal neko vladno marelo, ki pa jo je bil Radič temeljito raztrgal, tako da sedi in čaka danes dr. Žerjav pod raztrgano marelo, Pucelj in Radič pa sedita vsaj pod zlimano, da ne dežuje po njima. Dobro zaflikana streha je še vedno boljša kakor raztrgan Pribičević-Žerjavov hlev.

Pod hrvaško komando. Tudi to je jako priljubljeno agitacijsko geslo proti nam, da vpijeta dr. Korošec in dr. Žerjav v svojih listih, kakor za stavo, češ, da hočemo mi spraviti Slovence pod hrvaško komando. Ker je žalibog v Sloveniji še vedno mnogo ljudi, ki slepo verjamejo vsako budalost, če le stoji tiskana v »Jutru« ali pa v »Slovenecu«, je treba tem ljudem vedno in vedno pripovedovati, da je naša »Slovenska kmečka stranka« popolnoma samosvoja stranka, kakor pove to že njeno ime. Naša stranka se imenuje »Slovenska«, ker obsega samo slovenske in v Sloveniji živeče ljudi in ne sili nikamor na Hrvaško ali pa celo v Srbijo. Res pa je, da je naša »Slov. kmečka stranka« tesno zvezana s »Hrvatsko seljačko stranko« in ko bo prišlo do »Srbske seljačke stranke«, bo zvezana tudi s to! Take zveze pa nam ravno Žerjav in Korošec ne moreta zameriti, kajti Žerjav s Pribičevićem ni samo zvezan, ampak je le en majhen del Pribičevićeve stranke — in Pribičević je na Hrvaškem rojen Srb! — dr. Korošec in njegova SLS pa je zopet le del katoliške organizacije, ki nastopa na Hrvaškem pod imenom »Hrvatska pučka stranka«. Zato mi res ne vidimo vzroka, zakaj se slovenski kmetje pri vsej svoji neodvisnosti ne bi smeli družiti in vezati s hrvaškimi s srbskimi kmeti, da z združeno silo lahko prej dosežemo to, kot vsi želimo, namreč zmago naše skupne kmečke misli, ki bo tudi slovenskemu kmetu omogočila človeka vredno in dostojno življenje.

Kaj vedo kmetje, »Jutro« pa ne. Danes živi v Sloveniji na tisoče kmetov, ki dobro vedo, da je Stjepan Radič visoko izobražen človek. Prav mnogo kmetov je, ki vedo, da je bil Radič eden najboljših učencev glasovitega učenjaka in sedanjega predsednika češke republike Masaryka. Jako mnogo jih je tudi, ki vedo, da je Radič z izvrstnim uspehom dokončal svetovnoznano visoko politično šolo v Parizu, iz katere je že izšla dolga vrsta najodličnejših francoskih politikov. — »Jutrovi« ljudje, ki pravijo, da so »inteligenti«, pa vsega tega ne vedo, kajti če bi to vedeli, ne bi skoro

dan za dnem ponavljali bedastoče, da je Radič obetal kmetom državo brez davkov! Nočemo nikakor trditi, da je Radič najbolj pameten in učen človek na svetu, ampak za tako trapastega, kakor ga hoče na šim ljudem naslikati slavno »Jutro«, ga le ni treba imeti, sicer bi moralo biti pol milijona Hrvatov, ki stoje neomajno za Radičem, tudi brez vsake pameti!

Kaj je dosegel dr. Žerjav za Slovenijo? V svoji »Domovini« razglaša dr. Žerjav, da »Radič, Pucelj in Korošec za Slovenijo niso nič dosegli.« Kar se tiče ministra Pucelja, ne bomo slavili njegovih pridobitev, ker jih je že brez vsake samohvale naštel v svojih znanih člankih »Iz Radičeve torbe«. Vprašali pa bi dr. Žerjava: »Kaj pa je on dosegel za Slovenijo s svojo bedasto politiko?« — Ko je bila na vladi SDS, se je preganjal vse učitelje, ki niso hoteli slepo trobiti v njegov hripavi rog — ali je imel kaj od tega preganjanja slovenski kmet? Dobil je tu in tam kakšno podporo za Sokola — ali je imel kaj od tega slovenski kmet? Denar, ki se steka iz Slovenije v bolniško blagajno, je spravil v Zagreb — ali je imel kaj od tega slovenski kmet? Slovenski jezik proglasa dr. Žerjav v pismu na vnanjega ministra dr. Ninčiča za »dialekt« (narečje) — ali ima od takega hlapčevstva in klečeplasti- stva kaj slovenski kmet? Pod njegovo vlado so se odigravali jako čudni dogodki v Trbovljah in tekla je kri, ki še danes ni oprana pred sodiščem — ali imata od takih del kaj koristi slovenski kmet in delavec? To in nič drugega naj nam razloži dr. Žerjav v svojem časopisju, potem bomo pa govorili naprej!

Bedasta razvada. Velik del slovenskega časopisja se ne more otresti neumne razvade, da skuša vplivati politično na svoje bralce s tem, da poroča namenoma napačno, koliko ljudi je bilo na tem ali na onem shodu. Po »Slovenecu« je na Koroševih shodih vedno na »tisoče« ljudi, po »Jutru« pa nobenega. Po »Jutru« je zopet na Žerjavovih shodih na »tisoče« ljudi, po »Slovenecu« pa nobenega! Mi smo takega poročanja odkritosrečno veseli, ker bodo ljudje vsaj toliko prej nehali verjeti enemu in drugemu! Svoje pristaše in somišljenike pa prosimo, naj nam poročajo o shodih itd. vedno strogo objektivno in resnično. Če pride na kakšen sestanek le en sam človek — dobro je, prišel je eden, ki bo v svoji vasi govoril dalje in to je že uspeh. Če jih pride 5 ali 10, — tudi dobro, bilo jih je pač pet ali deset, ki bodo oznanjali naše misli naprej. Uspeh ni samo v visokih številkah. Uspeh je v malem, podrobnem delu! Zlagane ali pretirane številke pa naravnost škodujejo, kajti ljudje, ki so bili sami na kakšnem shodu, navadno ne molče, ampak govore dalje in naši kmetje imajo to dobro lastnost, da

Velikanska zmaga Hrvatske Seljačke Stranke pri občinskih volitvah v Dalmaciji.

Vsa hrvatska Dalmacija za Radiča.
Dosedaj znani izidi.

Sibenik: radičevci 20, blok zemljoradnikov, delavcev in demokratov 17, Hrvatska pučka stranka 4.

Dubrovnik: radičevci 17, hrvatski republikanci 0, delavci in kmetje 2, demokrati 3, radikali 7, sam. demokrati 1, neodvisni Hrvati 3.

Kaštel Lukšić: radičevci 13, združenje demokratov in radikalov 4.

Benkovac: radikali 14, radičevci 13, sam. demokrati 5, zemljoradniki 1.

Imotski: radičevci dve tretjini vseh mandatov.

Kaštel Sućurac: radičevci 10, ostali 7.

Trilj: radičevci 1532, Hrvatska pučka stranka 156, radikali 78, sam. demokrati 253 glasov.

Muč: radičevci 19, sam. demokrati 4, demokrati 1, Djokoš 1.

Lečevina: radičevci 1101 glas, vsi drugi 304 glasove.

Komiža: kmečko delavski blok 1, radičevci 9, ostali 4.

Omiš: radičevci 19, radikali 2, ljudska stranka 3.

Sali: radičevci 14, radikali 3.

Vis: delavci in kmetje 2, radikali in seljačka stranka 16, meščanski blok 2, Hrvatska seljačka stranka 4, demokrati 1.

»BREZALKOHOLNA PRODUKCIJA«, Ljubljana, Poljanski nasip 10/8, pošlje vsakemu naročniku »Kmečkega lista« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

Rogaška Slatina, najbolj renomirano zdravilišče proti boleznim želodca, čreves, mehurja, želodčnih kamnov, srca, ledvic in jeter. Izven glavne sezone izredno nizke cene. Zahtevajte prospekte!

enemu kmetu, ki je bil kje zraven, stokrat več verjamejo kakor vsem časopisnim poročilom. Zato se hočemo mi v našem lastnem interesu držati stroge objektivnosti in resničnosti, drugi naj se pa lažejo dalje po svoji stari navadi.

Po shodih. Po Žerjavovem shodu: »Kaj nam je pa prinesel iz Beograda dr. Žerjav?« — »Toliko kakor dr. Korošec!« — Po Koroševem shodu: »Kaj nam je pa prinesel iz Beograda dr. Korošec?« — »Toliko kakor dr. Žerjav!«

Bodite pripravljeni! Politični položaj se razvija tako, da nikakor ni izključeno, da pride v bližnji bodočnosti do novih volitev. Za volitve pa moramo biti pripravljene. Mi vemo, da je na kmetih sedaj mnogo dela, toda ob nedeljah in praznikih se le najde kakšna ura tudi za politično delo, zlasti če gre za naše lastno delo! Ne zamudite torej nobene prilike in kjer le morete, zasukajte pogovor na politiko in delajte za svojo »Slovensko kmeto stranko! Ustanovljajte, kjerkoli morete, krajevne politične organizacije! Vsa potrebna navodila daje tajništvo »Slovenske kmeto stranke«, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7. Ne pozabite tega naslova! Širite in agitirajte povsod za »Kmeto list«. Vsak naročnik je nov bojevnik v naših vrstah! Pa še nekaj. Mi ne vemo, kdo bo vodil volitve. Ni izključeno, da jih bodo vodili ljudje, katerim postava ni posebno sveta in zato kakšno nasilje ni izključeno. Pri zadnjih volitvah pa smo videli, kaj pomeni orožnik v slovenski hiši! Zato povejte ljudem že sedaj, dokler je še čas, da v času volitev orožnik v hiši ni nobena sramota! Kdor ni ničesar zakrivil, temu tudi orožnik nič ne more, preiskuje pa po višjem nalogu lahko kolikor hoče! To ni sramotno, če se pri kom zaradi politike vodi hišna preiskava! Potem razložite ljudem, naj ostanejo lepo mirni in zvesti svojemu političnemu prepričanju, pa če župani, okrajni glavarji in orožniki na višje povelje še tako na ljudi pritiskajo! Oni morajo tako delati, če jim je tako ukazano, ni pa na svetu ne bogar ne vraga, ki bi mogel neodvisnim kmetom pred volilnimi škrinjami diktirati in ukazovati, kam naj svoje kroglice spuščajo! Na to opozorite ljudi na vsakem sestanku, da se ne bodo dali v odločilnem trenutku — od nobene strani begati ali preplašiti!

»Hop-hop-stranka.« To je najnovejša iznajdba nekkih štajerskih eseslarjev, s katero hočejo pikati in zbadati Slovensko kmeto stranko. Toda v svetem pismu stoji zapisano, da je treba prej izdreti bruno iz lastnega očesa, predno se spodtikaš nad pezdirjem v tujem očesu. Če kdo zasluži naziv »hop-hop« stranka, ga zasluži naša dična SLS. Ko je za časa srbsko-turške vojske »Slovenec« nekoliko ugodno pisal za Srbe, že je skočil dr. Korošec — hop-hop! — in energično prepričal »veleizdajca«. L. 1918 pa je Korošec zopet skočil — hop-hop! — in je postal iz nekdanj navdušenega Avstrijca goreč »Jugoslovan« (»Jugoslovanski«

klub, »Jugoslovanska« tiskarna). Ko pa je videl, da z »jugoslovanstvom« v Beogradu ni več, je zopet poskočil — hop-hop! — in postal čez noč zaveden Slovenec. Tako je dr. Korošec hop-hopal od monarhizma na republikanstvo in zopet na monarhijo in od radikalnega socializma na branilca in zagovornika veleposestev itd. Njegov klub pa je v parlamentu kar v isti sapi hop-hopnil od interpelacije proti izvozu živine na interpelacijo za izvozu živine! Svetovni mojster v hop-hopanju naj torej nikar hop-hopanja ne očita drugim!

Še se gode čudeži. »Jutro« in »Slovenec« imata navado, da vsak Radičev korak in vsako njegovo besedo tolmačita kot »kapitulacija«. Enkrat »kapitulira« Radič pred Pašičem, enkrat pred radikali, enkrat pred centralizmom, sploh, Radič vedno »kapitulira«. Zato smo trdno pričakovali, da bosta omenjena slovenska lista tudi glasovne radičevcev proti Pašiču in proti korupciji označila za »kapitulacijo« Radiča pred Pašičem! A čuda golemoga — topot Radič v »Jutru« in »Slovencu« ni »kapituliral«!

Ni tako, ampak drugače. Dr. Korošec je izjavil v Beogradu, da ministrski predsednik Uzunović njega zato ni povabil za vstop v vlado, ker da je nasprotnik Slovencev. To pa ne drži. Ministrski predsednik Uzunović ni nasprotnik Slovencev, pač pa utegne biti res, da on in radikali sploh, kakor tudi vse druge stranke v parlamentu ne morejo eseslarjev. Slovenstvo še ni istovetno s pripadništvom k SLS in tudi nikoli ne bo.

Zanimivo imenovanje. Volitve za trgovsko zbornico so razpisane. Zanimivo je, da kot zastopnik ljubljanske mestne občine ni imenovan eden izmed dosedanjih gg. gerentov, ampak g. okrajni glavar dr. Senekovič, ki je že enkrat bil komisar na ljubljanskem magistratu.

Potrjena izvolitev. Za predsednika ljubljanske trgovske zbornice je bil izvoljen pri zadnjih volitvah g. Ivan Jelačin ml., veletrgovec v Ljubljani. Ministrstvo je njegovo izvolitev potrdilo.

Zopet »kapitulacija«. Po znanim glasovanju v razpravi o korupciji, kjer so glasovali radičevci proti vladi, je vlada odstopila. Kralj pa vladne ostavke ni sprejel in je naročil Uzunoviću, naj sestavi vlado morebiti s pomočjo kake druge stranke. Uzunović se je nato začel pogajati z Davidovičevimi demokrati. Pogajanja pa niso imela uspeha. Tako je bil Uzunović prisiljen pričeti zopet pogajanja z radičevci. Ta pogajanja so se končala tako, da se je stera koalicija (zveza) med radikali in radičevci ponovila. Na zahtevo radikalov pa je izstopil iz vlade minister Pavle Radič. To dopuščanje radičevcev označujejo nam nasprotni, zlasti slovenski listi kot »kapitulacijo«. Pa temu ni tako. Kar so napravili radičevci, ni »kapitulacija«, ampak je umik. Boj, o katerem govorimo na drugem mestu, je namreč pō-

doben dvoboju med radikali in radičevci. Pri dvoboju pa se gre za napad in umik. Radič je na zadnjem glasovanju radikale napadel in jim zadal težak udarec. Po udarcu pa dvobojevnik odskoči nazaj in se umakne, da odbije morebitni napad svojega nasprotnika in da se sam pripravi za nov naskok. Tak umik pa ni nobena »kapitulacija«, ampak je le priprava za nadaljevanje boja.

Dr. Korošec se jezi. Pri zadnji krizi so se vzbudile samostojnim demokratom in eseslarjem stare želje po vstopu v vlado. Žerjavovci so računali, da se jih bo usmilil Pašič in da bo obnovil zvezo, znano pod imenom PP

vlada. Dr. Korošec se je pa zanašal, da bodo njega povabili, naj vstopi v vlado. Zgodilo pa se ni ne eno in ne drugo in dr. Žerjav in dr. Korošec morata zopet ponižno čakati pred vrati. Zgodilo se je torej tako, kakor smo mi vedno napovedovali, da namreč za vstop v vlado ne pride ta v poštev niti dr. Korošec, niti dr. Žerjav. »Jutro« in »Domovina« popolnoma zastoj tolažita svoje pristaše z namigavanjem, da bo Žerjav kmalu zopet minister in da bo potem vse dobro. Potrlost pa, ki je vladala v ljubljanskih krogih SLS, ko so zvedeli, da dr. Korošec zopet ni prišel v vlado, je bila pa naravnost strahovita.

Shodi in razne prireditve.

Poziv.

Na podlagi sklepa Glavnega odbora na seji dne 9. maja 1926 sklicujem

redni letni občni zbor

Zveze društev kmeto fantov in deklet, ki se vrši v nedeljo, dne 30. maja 1926 ob 10. uri dopoldne v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Otvoritev.
2. Verificiranje delegatov.
3. Poročilo predsednika.
4. Poročilo tajnika.
5. Poročilo blagajnika.
6. Poročila delegatov.
7. Volitev novega odbora.
8. Volitev novega nadzorstva.
9. Morebitni predlogi.
10. Slučajnosti.

Svoje posebne predloge morajo predložiti društva pismeno. Zvezi najkasneje do 23. t. m. Vsako društvo kmeto fantov in deklet je dolžno poslati na Zvezin občni zbor svoj delegate, katerim naj izstavi pismena pooblastila.

V Ljubljani, 12. maja 1926.

Predsednik.

Stranje nad Kamnikom, Sestanev kraj, org. bo v nedeljo dne 30. maja ob 11. uri dopoldne. Poroča tov. Prepeluh.

V Gozdu nad Kamnikom se vrši shod slovenske kmeto stranke v nedeljo dne 30. maja ob 3. uri pop. Poroča tov. Prepeluh.

V Kapljivasi bo zborovanje krajevne organizacije v ponedeljek, dne 24. maja ob 3. uri pop. pri tov. Vodetu.

Lesce. Okrajni odbor Slov. kmeto stranke za Radovljanski okraj razpisuje za dan 23. maja, t. j. na binkošno nedeljo, občni zbor z dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo strankinega zastopnika iz Ljubljane. 3. Volitev odbora. 4. Razni sklepi, predlogi potrebnega okraja. 5. Slučajnosti. — Občni zbor se vrši v gostilni Legat v Lescah ob 3. uri popoldne. Ker je občni zbor zelo važen, naj se ga vsi udeležijo. — Iv. Ažman, t. č. predsednik.

Konjice. Okrajna organizacija za okraj Konjice sklicuje za dne 24. maja 1926 ob 10. uri predpoldan (na Binkoštni ponedeljek) v gostilni »Merkša« v Konjicah shod zaupnikov »Slovenske kmeto stranke«. Vabljeni so vse krajevne organizacije in obvezani so priti vsi predsedniki, podpredsedniki, tajniki, blagajniki in po možnosti tudi odborniki. Kdor pomočoma vabila slučajno ni dobil, dobi pred zborovanjem pri predsedniku stranke. Na tem shodu bo padla važna odločitev. — Franjo Švikaršič, predsednik.

V Orehovlju je bil pretekli četrtek zelo dobro obiskan shod slovenske kmeto stranke. Kljub temu, da je veljala ta lepa vasica do zadnjega kot esesarska trdnjava, so možje in fantje napolnili zborovalne prostore in z največjo pazljivostjo sledili poročilu tov. Mravljeta, ki je do potankosti orisal političen in gospodarski položaj ter obrazložil bistvo in pomen politike vobče, zlasti pa politiko slovenske kmeto stranke. Vsi so odločno odobravalni delo naše in hrvatske kmečke stranke, ki ravno v tem času bije orjaški boj proti korupciji. Spoznanje v celem Orehovlju je tako, da je brezdelje poslancev SLS naravnost zločin nad Slovenci. — Isti dan popoldne se je vršil shod tudi na Primskovem. Poleg naših starih pristašev so se udeležili tudi mnogi drugi in napolnili hišo. Zlasti se je opazilo mnogo mladih fantov, ki so z velikim zanimanjem poslušali govor tov. Mravljeta. Enođušno je bilo prepričanje, da mora v sedanjem času slovenska politika korakati skupno s hrvatsko in da je pot, po kateri hodi slovenska kmeto stranka, edino prava.

Tržišče pri Rog. Slatini! Dne 16. t. m. se je vršil pri tov. Beno Madi- le shod okrajne organizacije. Slov. kmet. str., kateremu je predsedoval tov. Kunej. Prvi je govoril tov. dr. Mauro Gros, zdravnik, v hrvatskem jeziku o seljački politiki Stefana Radiča, za njim pa tov. R. Bende o političnem položaju in razmerah v Sloveniji. Po shodu je bila prosta zabava v prisrčnem in prijateljskem razpoloženju.

Pri Sv. Katarini pri Rog. Slatini se vrši velik shod Slovenske kmet-ske stranke v nedeljo, dne 13. junija pri tov. Antonu Kamenšek ob 2. uri pop. Govorita tov. dr. Mauro Gros in Bende. Bližnje kraj. organizacije naj se polnoštevilno udeleže.

Sv. Martin pri Vurbergu. V nedeljo dne 16. t. m. se je vršil pri nas shod Slov. kmet. stranke. Shod je vodil tov. Gojčič. Tov. dr. Rosina je govoril o agrarni reformi in o agrarnih zajednicah, tov. Lipovšek pa o političnem položaju. Udeležba

in zanimanje za izvajanja govornikov je pokazala, da se tudi mi zavedamo, kje je naše mesto in kako pot mora nastopiti vse podeželsko ljudstvo, da pride do svojih pravic.

Obrež. — Prostovoljno gasilno društvo v Obrežu pri Središču priredi v nedeljo, dne 30. maja t. l. v Vrbančič-Vavpotičevem gaju veliko veselico s srečelovom in prosto zabavo. Ker je čisti dobiček namenjen za odplačilo dolga od nabavljene brizgalne, se z ozirom na blagi namen prireditve vabi celo okrožje k najštevilnejši udeležbi.

napravili pritožbo proti listi gospodarske stranke, katero je podpirala tudi naša slov. kmet-ska stranka in to zaradi tega, ker je podpisalo listo nekaj kmetov brez izrečnega dovoljenja farovža — ker pa ima laž kratke noge — je tudi to spodletelo. Rezultat je sledeči: gosp. stranka 80 glasov 4 odbornike (1 SKS), soc. str. 361 glasov 17 odbornikov (napredovali za 1 od zadnjih volitev) in SLS 98 glasov 4 odbornike (nazadovani za pet odbornikov) prej 9. — (Z izidom volitev so vsi zadovoljni razen SLS.) Volivnih upravičencev je bilo 827, od tega se je udeležilo volitev 539 volivcev.

Orla vas, Mlado, toda ponosno je društvo kmet-skih fantov in deklet »Zimzelen« v Orli vasi, tam v divnolepi in prijazni Savinjski dolini. Še ni tako dolgo, odkar se je to društvo poročilo, vendar že jako požrtvovalno deluje. Po svoji starosti še — otrok v zibelki — ima koj od svojega početka krutega sovražnika: sam klerikalizem si brusi jezik in zobe, da bi ga onemogočil in pohrustal, ako bi se naši vrli fantje in brhka dekleta le dali enostavno pozobati od njih. Toda, hvala Bogu, da temu ni tako. Začetek društva je vzniknil in vzklik iz mladih, poštenih src naših pridnih fantov-junakov in marljivih vzor-deklet, zategadelj niti najmanj ne dvomimo, da bi mu mogla bišja eselesarija do živega. — Zeleni se, »Zimzelen«, ker fantje in dekleta prilivajo mu skrbno; kmalu iz nežne rastlinice — mogočno bo drevo: družabnosti, omike in napredka! Mi vstajamo; zavist je vaša in strah!

Kranjsko.

Z Gorenjskega. Zadnje nedelje je kazala cela Gorenjska gospodarsko-stanovski značaj. Na treh krajih so se vršile važne gospodarske in stanovske prireditve. V Lescah je delavstvo razvilo svoj prapor, v Ljubnem se je vršilo obrtno zborovanje in v Zasipu pri Bledu je bil strogo gospodarski razgovor kmetov. Udeležila sta se ga tudi ravnatelj Zveze slov. zadrug g. Fran Trček in Ivan Ažman iz Hraš. Nad 30 zavednih kmetov iz Podhoma, Gorij in Zasipa je pazno sledilo izvajanjem obeh poročevalcev. Udeležil se je tudi g. Jan iz Podhoma, ki se je z gospodarsko stvarnim govorom udeležil razprave. Soglasno je bila nato ustanovljena sirarska zadruga. Zgradila si bo takoj svoj dom v Podhomu pri Bledu. Novi zadrugi načeluje naš vrli tov. Golc iz Zasipa. Poleg njega so v odboru sami odlični možje, neglede na strankarsko pripadnost, med temi tudi g. Jan. Priglasili so se požrtvovalni kmetje, ki so pripravljani darovati svet za stavbo. Vsa čast našim vrlim Gorenjcem. Takoj za tem se je ustanovila Strojna zadruga v Zasipu, ki hoče že nakupljene stroje postaviti na zadrugi temelj in si tudi nove nabaviti. Potreba je prisilila, da si moramo gospodarsko sami pomagati in osamosvojiti. Ob 2. uri pop. sta se tov. Ažman in Trček odpeljala v Boh. Bistrico, kjer sta ustanovila osrednjo sirarsko zadrugo za radovlj-

ški okraj s sedežem v Boh. Bistrici. Določile so se enotne cene siru za cel okraj. Sklenilo se je nabaviti tudi varstveno znamko, zakonito zavarovano, za bohinjki sir. Osrednja sirarska zadruga se udeleži letošnjega velesajma sama z bohinjkim sirom. Nobena druga zadruga, ki ne bo včlanjena v osrednji sirarski zadrugi, ne bo smela nositi bohinjkega imena. S tem je zagotovljena gorenjskemu sirarstvu lepša bodočnost po za-sluzi naših vrlim gorenjskih kmetov in ravnateljstva Zveze slov. zadrug. V nedeljo se je vršila tudi seja mlekarkega društva za Slovenijo. Tako je bilo preteklo nedeljo več mejnikov vsajenih, ki bodo, ako Bog da, že v najkrajši bodočnosti pokazali korist za naše gospodarske panoge na Gorenjskem.

Tomislav. (Izpod Krima.) V starodavnih časih so se mučili naši pradedje daleč po svetu, kjer so služili krajcarje za preživljanje. Danes pa se mučimo mi z onimi strankami, ki se borijo za svoje žepe in različne svoje udobnosti. Dragi tovariši in kmetje slovenske kmet-ske stranke, kaj smo mi naredili prevzvišenemu škofu? Nič. In vendar nas izanski eselesarji zmerjajo, blatijo, obrekujejo in opravljajo kot zblaznele tercijalke. Mislijo, da bodo po nas hodili, toda ne, tega ni bilo in ne bo! Mnogo smo poskusili doma in po svetu, v vojski in miru in živimo danes pošteno življenje, zato pa tudi ne pustimo, da bi eselesarska gospoda našo politiko vodila. Klepetajo, da so naši poslanci zvišali davke. Mi imamo enega poslanca, pa vprašamo: zakaj pa ni 20 eselesarskih poslancev davka znižalo? Kaj pa delajo v Beogradu? Zakaj pa pustijo davke zvišavati? Jasno je, da je krivo, ako so se davki zvišali, 20 klerikalnih poslancev in ne en naš kmet-ski poslanec. Mi pa dobro vemo, da je naš poslanec Pucelj davke znižal in sicer se po njegovi za-sluzi invalidske in komorske doklade pri dohodnini ne računajo. Mislimo, da se bodo klerikalci kmalu naveličali kričati, kakor turški paša, ki so ga naši hrabri izanci pošteno premikastili.

Lipnica pri Kamni gorici. Pomislite čudo. K nam je prišel zelo lepo rejen gospod. Rekli so, da je to sam g. Dolfe Ribnikar, ki neizrečeno ljubijo kmete, zlasti tistega, ki da kroglico za SDS. Govori se, da bi lahko postal vsak kmet lepo okrogel, ako obljudi še za prihodnjico zvestobo do groba SDS. Da, mi kmetje in delavci dobro vemo, da se redi nekaj gospodov od laži in farbarije na račun kmet-skega ljudstva, toda poskrbeli bomo, da se mošnjčki, ki so vsled demokratske politične brezpomembnosti v nevarnosti, popolnoma zadrignejo, s tem, da bomo dali kroglice Slovenski kmet-ski stranki. Vaši, g. Ribnikar, pa peške od zelenih limon. Kar se tiče sirarskega doma v Ribnem, pa mi bolje vemo, kdo ga je omogočil, kot pa Vi.

Iz Zg. Šiške se nam poroča o velikem napredku, in sicer: Občinska pota v blatu, nova šola pa v plevelu. Našemu občinskemu starešin-

Dopisi.

Štajersko.

Videm pri Krškem. Malokdaj beremo kaj iz našega kraja in oprostite mi, g. urednik, da Vas tudi topot nadlegujem. Moram pa kot zaveden kmet odgovoriti na pisavo »Slov. gospodarja«, ki piše dne 6. maja t. l., da se v Sloveniji vsako leto zapije 400 milijonov dinarjev na alkoholnih pijačah. Skoda, da nam »Slov. gospodar« ne pove, kdo ta denar zapije! Ali morebiti kmet in delavec, ki oba tako sijajno zaslužita? Kako je dalje to, da je še toliko vina neprodanega? Mogoče zapijejo gotovi ljudje toliko denarja na šampanjcu in na dragih likerjih, toda teh pijač kmetje in delavci navadno ne uživajo! Dalje prinaša isti list v svoji prilogi slike kmečkih stranišč, vodnjakov in hiš in pravi, da je vse to nezdravo. Tudi mi vemo to, da je boljše stanovati v lepih hišah kakor v bornih kmečkih bajtah, ampak lepih hiš in vil kmetje ne zmoremo. To prizna tudi »Slov. gospodar«, ko pravi, da je denarja malo in da je treba počakati na boljše čase. Dobro tako, gospoda, toda čemu imate pa potem 20 poslancev? Ali naj še mi tako čakamo kakor poslanci SLS? Na Zaloški cesti v Ljubljani so eselesarji natanko pokazali, kako skrbijo za boljše čase! Zato pravim, da boljše ne bo prej, dokler ne bodo vladali kmetje in delavci. — Zaveden kmet.

Iz ptujkega okraja. — **Davčna praksa.** Davčna praksa se menda nikjer ne izvaja na tak način kakor v našem okraju. Ta čudni način izvajanja davčne prakse daje ljudem povod za silno zabavljanje proti sedanjim vladi, češ sedanja vlada je kriva vseh nepravilnosti. Tudi agitatorji nam nasprotnih strank huj-skajo ljudi v tem smislu, kajti nepoučeni ljudje ne vedo, da te prakse ni toliko kriva vlada kakor pa njeni tukajšnji davčni organi, ki ne znajo davka pravično razdeliti. So med nami davčni obvezanci, ki sploh nimajo nobenih rednih in stalnih dohodkov, pa so neprimer-no visoko obdavčeni, dočim plačujejo nekateri ljudje z mnogo večjimi dohodki neznatne davke. So pa tudi nekateri, ki kljub dohodkom niso obdavčeni. To pa povzroča veliko nezadovoljnost in hudo kri med ljudmi. Če bi bil vsak svojim dohodkom primerno in pravilno obdavčen, bi se razbremenili oni, ki danes plačujejo preveč in kričanje bi se znatno poglelo. Poznam

človeka, ki ima 1250 Din dohodkov mesečno, pa plačuje 250 Din mesečno davka, poznam pa tudi ljudi, ki imajo po dvakrat toliko dohodkov, pa plačujejo komaj po 40 do 50 Din mesečno! Lani se je izvozilo iz našega okraja silno mnogo sadja. Kmetje, ki so blago poceni prodali, so bili občutno obdavčeni, toda prekupci, ki so mnogo več z lahkoto zaslužili, so pa ušli! Stara davčna garda je danes že do kraja izkoriščena in bo kmalu omagala. Neki vinski trgovec, ki je prodal nad 150 vagonov vina, je bil obdavčen le za 70 vagonov, mali kmetje pa morajo prijaviti zadnje kapljico. Gospodar, ki ima najemnike, ali pa kmet, ki ima živino, ne more nič prikriti. Kljub temu pa se kmečke napovedi ne vpoštevajo, ampak se jim meri davek po napovedih znanih davčnih »zaupnikov«. Če napoveš 1000 Din dohodka, te obdavčijo za 20.000, prizivi pa navadno nič ne pomagajo, če sploh pridejo na svoje mesto. Navaden rezultat pa je še večji davek. Zato prevladuje pri nas splošna želja, naj pridejo k nam hrvaški ali pa srbski davčni uradniki. V tem smo si že vsi edini. In dokler ne bo izenačenja davkov, ne bo bolje. — r.

Z dežele. Nam nasprotno časopisje vedno toži in nas pomiluje, češ kako malo nas je bilo na občnem zboru v Celju. Gospodom iz »Jutrovec« dežele povemo, da bi nas prišlo na tisoče, če bi imeli le polovico toliko denarja, kolikor ga razmečejo gospodje za njihove shode in sestanke in za »Domovino«, ki prihaja v vsako hišo zastoj. Naša stranka ni stranka bankirjev in veletrgovcev, da bi delegatom lahko plačevala voznino in še po 100 Din dnevnic. Naši kmetje, delavci in obrtniki ne razpolagajo s toliko denarja, da bi se lahko po svoji volji vozili po železnici, ker to že vsakega precej občutno zade-ne. Naše revščine pa so največ kri- vi oni »čifuti«, ki iz našega mozga sesajo denar, da delajo potem z njim protiljudsko politiko. Taki bedaki pa na deželi še tudi nismo, da bi vse verjeli, kar piše in laže bankirska »Domovina«. Ta list naj tudi Žerjava pošteno prekrtači, če hoče pisati resnico. Za enkrat ali dvakrat na dan pa je tudi »Domovina« na deželi le dobra, saj veste, kaj mislim.

Črna. Dne 16. t. m. so se vršile pri nas občinske volitve. Pri tej priliki so Črnjani pokazali, da se dajo izvesti občinske volitve tudi brez tistega ogabnega osebnega bo- ja po časopisih. Samo klerikalci so

stvu svetujemo, da razpiše nagrado za dobro in zjamčeno kaljivo seme za novo šolsko poslopje, ki bi ga seveda posejali v blato na občinskih potih, katero bi v tem obilem blatu zraslo do jeseni v mogočno stavbo; ako pa na to resno ne računajo, jih prosimo, da blagovolijo ukreniti tako, da se blato z občinskih potov odstrani in pride namesto njega gramoz, kakor se je to vsako leto dogajalo, ko so bili še kmetje v občinskem starešinstvu. Ne, pa sedaj upamo, da bo tudi to šlo, počasi, saj imamo strokovnjake v odseku za občinske ceste. Da res napredujemo, se vidi tudi iz tega, da se niti zemljišče, ki je namenjeno za šolsko stavbo, ne da v najem, da bi se obdelalo. Zato priporočamo našim občinskim očetom, da začasno proglasijo omejen prostor za občinski »Plevelni gaj«, vse esdeesarje pa priporočamo Macafi-

zeljnu v odlikovanje za občinske zasluge. — Več občanov.

Lesece. Dne 13. maja se je vršilo licencovanje bikov iz 12 občin okraja. S ponosom lahko zre živinorejski odbor na delo zadnjih let, ki se je podvojilo, lahko rečemo, početvorilo pod vodstvom neumorno delavnega srezkega ekonomista g. Sustiča, kakor tudi živinozdr. Zevnika in odbora. Prava redkost je bil bik g. Severina Rozmana iz Otoka, ki je dosegel 29 točk pri starosti 2 leti in en četrt in ki tehtal 625 kg. Okraj je lahko ponosen, ker s tem je podana vsaka možnost za izboljšanje živinoreje. Izplačale so se tudi lepe nagrade. Podrobno poročilo prihodnjic.

Iz obrtniških krogov. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je razposlala pred nedavnim časom dopise raznim obrtnim društvom po deželi

da se bližajo volitve v obrtno zbornico. Potrebno je, da se obrtništvo zavzame za to važno obrtno institucijo, katera edina bi bila danes varovalka obrtnega stanu, a glej kaj se je zopet pripetilo, mesto da bi pozvala obrtna društva in druge obrtne skupine naj se posvetujejo glede kandidatov ter naj po svojih zaupnikih (delegatih) priporočajo, cziroma izvolijo kandidate in namestnike, je ona kar določila brez vednosti drugih nekatere kandidate in namestnike, kateri gotovo prijajo le nekaterim ljubljanskim gospodom. Gospodje v Ljubljani vedo da je velikanska večina obrtništva na deželi. Vendar si upajo iz Ljubljane diktirati na deželo. To morajo vedeti, da kar je enkrat predlaganega, skoro gotovo ostane. Tudi s samopomočjo so se zagnali z vso silo med podeželsko obrtništvo. Res pametno! Samo kdo

bi največ vlekel iz naših žuljev. Obrtnik na deželi že itak težko zmaguje svoje vsakdanje potrebsčine ter nazadnje še te stroške, nad katerimi bi bili zopet oni ljudje varuhi, katere bi predlagali gotovi ljubljanski gospodje. Gospodje, to je diktat, ki ga odločno odklanjamo. — Podeželski obrtnik.

Grušova. Zaradi dopisa v št. 17 »Kmet. lista«, ki je očitno dobro zadel, se zaganja pod naslovom »Iz Pesniške doline« neki »skriti opazovalec« odn. Grušovski čuk v št. 19 »Domovine« v osebe, ki s tem dopisom niso v nikaki zvezi. Vidi pa se tudi iz dopisa, da mu ni glavni namen, da zagovarja »Domovino« ampak, da lopne po tistih, katere smatra, da so mu nevarni. Vendar pa sem zadovoljen, da je našel moj dopis tak odziv in celo v verzih, ki izdajajo pesnika, ki mu je struna počila.

Novice in zabava.

Izjava.

Ker imajo vesli v »Slovencu«, »Jutru«, »Volksstimme« in drugih listih o nekaki moji izključitvi iz »Slovenske kmetijske stranke« prozoren namen, da begajo prišlaške stranke in meni pokopujejo ugled v javnosti in ker te bedarije možijo po Sloveniji že skozi dva meseca, izjavljam:

1. Omenjene vesti so izmišljene in neresnične.

2. Jaz sem med prvimi, ki je bil, je in bo vedno prišlaš programa Slovenske kmetijske stranke, na katerega sestavi sem sodeloval.

3. Izvajanju strankinega programa in statuta sem se posvečil z vsemi svojimi skromnimi močmi ter sem za izvedbo takega programa vedno pripravljen sebe celega žrtvovati in če treba, dati tudi življenje.

4. Konstatiram javno, da je v stranki red, sloga in disciplina ter lopla vzajemnost, ki bode načelne nasprotnike v oči.

5. Dejstvo, da sem prošlo nedeljo (16. t. m.) govoril po naročilu stranke v Trzišču pri Rog. Slatini, da govorim na binkoštni ponedeljek pri Sv. Martinu, 30. t. m. v Črni pri Prevaljah, 6. junija v Mariboru in 13. junija pri Sv. Katarini pri Rog. Slatini, je pač dokaz za ničevnost nasprotnih intrig, ki imajo edino namen, mojo malenkost v stranki in javnosti diskreditirati.

6. Proti vsem ostalim intrigam zoper moje delovanje in osebo pa bom nastopil z vso brezobzirnostjo in osebnim obračunom.

V Mariboru, 17. maja, 1926.

Roman Bendé l. r.

član okrožnega tajništva in okrožnega odbora Slovenske kmetijske stranke.

Važno za vodstva kopaljš in letovišč. Zagrebški dnevnik »Jutarnji list«, ki je brez dvoma eden največjih in najbolj razširjenih listov v naši državi (dnevno se ga tiska okoli 30 tisoč izvodov!), je objavil pretekli teden poziv na vodstva vseh kopaljš in letovišč v celi državi, pa tudi na občinska oblastva in na vse ustanove, katerim je kaj ležeče na tujskem prometu, da je pripravljen objavljati popolnoma brezplačno kratke opise letovišč in lepih pokrajin, zlasti slovenskih. Posebno dobrodošle so fotografije lepih in zanimivih krajev. Za fotografije se stroški tudi povrnejo. Najboljše so svetle fotografije (takozvane »Glanz-fotografije«). Upamo, da se bodo prizadeti krogi v Sloveniji te redke prilike v izdatni meri poslužili. Reklama za naše kraje v domačih slovenskih listih je sičer dobra, pomaga pa ne preveč, ker širni svet žalibog našega jezika ne zna! Omenjeni zagrebški list pa je razširjen po celi naši državi in na Hrvaškem in v Srbiji ga skoro ni kraja, kamor ne bi prihajal. Namen reklame pa je v prvi vrsti ta, da zainteresiramo za naše kraje ljudi po drugih deželah, ne samo domačinov. Posebna reklama za posamezne hotele itd. seveda ni brezplačna, gotovo pa je lepo od Zagrebčanov, da so pripravljene objavljati zastoj vsaj splošne opise naših krajev s slikami vred. V Sloveniji je vse polno zanimivih gradov, romantičnih cerkvic, industrijskih podjetij in pokrajin itd., ki jih na jugu naše države nikjer ne poznajo in zato želimo, da bi našel omenjeni poziv kolikor mogoče glasen odmev v Sloveniji. Naslov zagrebškega lista se glasi: »Jutarnji list«, Zagreb, Preradovičev trg. Dopisuje se lahko tudi slovenski. Čudimo se, da tega za slovenski tujski promet vendar zelo važnega poziva ni dosedaj omenil še noben slovenski list!

V Ameriki so umrli: Cleveland, O. — Dne 16. aprila je v Mt. Sinai bolnici preminula Mrs. Johana Krašovec. Dosegla je starost 48 let. Pokojna zapuščala soproga, enega sina, dve sestri in enega brata. V Ameriki je bivala 28 let. Doma je bila iz vasi Podklanec, župnija Sodražica. Bila je članica SDZ. — Crested Butte, Colo. — Nemila smrt je 6. aprila pobrala Mrs. Ano Cetin, rojeno Galovič. Stara ni bila še 30 let. Poleg soproga zapuščala eno hčerko in enega sina. — Hibbing, Minn. — V rudniku Webb Mine je 17. aprila postal žrtev nesreče rojak John Turk. Padel je skozi neko luknjo in je bil na mestu mrtev. Doma je bil blizu Kočevja. Za njim žalujejo soproga in dva sina. — East Helena, Mont. — Plučnici je podlegel 5. aprila Steve Juričič, predsednik društva sv. Cirila in Metoda, KSKJ. — Doniphan, Mo. — Dne 21. marca je preminula Mrs. Johana Suhadolnik, rojena Osenk. Stara je bila 47 let in doma z Vrhnike. Zapuščala soproga, 2 sina in eno hčerko. — Cleveland, O. — Dne 24. aprila je smrtno ponesrečil rojak Nikolaj Novak. Zgodaj zjutraj je bil na poti v cerkev, pa ga zadel tovorni avtomobil tako nesrečno, da je dobil smrtno poškodbo. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je naslednji dan umrl. Star je bil 69 let. Za njim žalujeta soproga in hči. Bil je član KSKJ in BHZ. — Lorain, O. — Dne 20. aprila je preminul rojak Joseph Vidie, doma iz Dul pri Grosplju. Star je bil 41 let in član JSKJ. Zapuščala soprogo in enega sina.

Novi perzijski šah. Novi perzijski šah Reza Khan Pehlevi, ki se je povzpел od navadnega kozaka do diktatorja, je bil 25. aprila kronan za perzijskega šaha z vsem orjentskim sijajem. Odet v cesarski plašč je sedel na prestol in si sam postavil krono na glavo. Nato

Tedenski koledar.

- Dnevi:
- 23. maja: nedelja: Binkošti.
 - 24. maja: ponedeljek: Bink. pond.
 - 25. maja: torek: Urban.
 - 26. maja: sredo: Filip Neri.
 - 27. maja: četrtek: Filip S.
 - 28. maja: petek: Viljem.
 - 29. maja: sobota: Maksimiljan.

- Sejmi:*
- 24. maja: Nova vas na Blokah.
 - 25. maja: Št. Gothard, Mala gora, Mengeš, Podvelb, Švibno.

Valuta.

Dobi se:

za 1 dolar	56.70 Din
za 10 lir	208.— Din
za 1 avstr. šiling	8.— Din
za 100 čeških kron	168.— Din
za 100 franc frankov	173.— Din
za 100 švic. frankov	1100.— Din
za 1 zlato marko	13.50 Din

je prebral kratek govor, kateremu so sledili govori raznih ministrov. Glavno mesto je v praznični obleki. Na tisoče ljudi je prišlo v Teheran iz vseh delov države in so prinesli s seboj dragocena darila. razglašen je bil tridnevni praznik. Reza Khan Pehlevi je že leta 1923 zahrepenel po cesarski kroni, ko je bil izbran za ministrskega predsednika. Izrekel se je za republiko. Zato pa je bilo treba državne preobrata, ki je imel za posledico strmoglavljenje stare dinastije. Takoj nato pa je naznanil svoj namen postati šah. Stari šah Ahmed Kajar se je tačas nahajal v Parizu na letovišču. Ko je dobil sporočilo, da je odstavljen, je izdal naslednji oklic: »Jaz sem in ostanem pravi in ustavni vladar Perzije in čakam na uro, ko se bom vrnil v svojo deželo, da svojemu narodu še dalje služim.«

Papirnati drobiž se ne sme več izdajati strankam. Ker je kovana drobiža zdaj že dovolj in ker bo papirnati drobiž kmalu vzet iz prometa, je dne 1. maja t. l. izdala Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani naslednjo okrožnico: Pošte morajo do preklica v neomejeni količini sprejemati od strank papirnati drobiž po 25, 50 in 100 par, ne smejo pa teh novčanic več izdajati strankam, tudi tedaj ne, ako bi jih kdo zahteval. Namesto papirnatega drobiža po 25 par naj izdajajo pošte kovane novce po 10 in 5 par, dokler ne pride v promet kovani drobiž po 25 par. Častno predsedništvo letošnjega ljubljanskega velesojma od 26. junija do 5. julija. Dne 7. t. m. se je vršil občni zbor Ljubljanskega velesojma, na katerem se je soglasno izvolilo za častnega predsednika gospoda dr. Ivan Krajača, ministra trgovine in industrije. — Nadalje se je izvolilo v častno predsedništvo gg. poljedelskega ministra Ivan Pucija, velikega župana ljubljanske oblasti dr. Vilko Baltiča, velikega župana mariborske oblasti dr. Otmar Pirkmayerja, predsednika gerentskega sveta Ljubljane dr. Dinko Puca in dvornega svetnika dr. Rudolf Marna. Upamo, da bo letošnja velesojmska prireditel, za katero vlada tolikanj zanimanja, izpadla vsestransko dobro, tako moralno kot materijelno.

Velika slavnost v Postojnski jami. Na binkoštno nedeljo 23. maja se bo vršila v svetovnoznani Postojnski jami svečana otvoritev nove podzemne koncertne dvorane, ki ima prostora za nad 8000 oseb. Isti dan se tudi otvori za obiskovalce nova, najlepša jama na svetu, imenovana »Rajska jama« radi bajne lepote njenih blestečih se snežnobelih kapnikov. Razsvetljena bo prvič z električno razsvetljavo.

Obisk postojnske jame za naše državljane. Italijanski generalni konzulat v Ljubljani nam sporoča: Povodom binkoštnih praznikov se bodo za obisk postojnske jame izdala na italijanskem generalnem konzulatu tekom celega tekočega tedna vsak dan od 9. do 12. dopoldne viza z znižano takso po 10 Din. Vizum bo izdan za tja in nazaj ter bo veljaven 8 dni. Po isti ceni, t. j. 10 Din za osebo, se bodo vidirali tudi skupni potni listi, ako se prihlasi za vsako skupino najmanj pet oseb.

Konec angleškega generalnega štrajka. Velika generalna stavka angleškega delavstva se je končala pretekli teden s popolnim porazom delavstva. Angleški delavci so sicer pokazali svojo številno moč, ker je štrajkalo nad 4 milijone delavcev, vlada pa je pokazala svojo vladno moč, ki je neizmerno večja, tako da so delavci morali popustiti. Dosegli pa so angleški delavci uspeh, če so hoteli svoji vladi samo pokazati, koliko jih je, kajti tudi najmočnejša vlada ne bi mogla zmagati, če bi armada 4 milijonov ljudi sklenila proti vladi nastopiti z močnejšimi sredstvi. Generalni štrajk v takem obsegu je tudi za angleško vlado resen opomin, naj strun ne napenja preveč.

Monarhisti v Nemčiji še vedno ne mirujejo, ampak vztrajno delajo na to, da bi se cesar Viljem zopet vrnil v Nemčijo in zasedel nemški cesarski prestol. Te dni so prišli na sled novim tajnim pripravam za državni prevrat v Nemčiji in policija je našla pri voditeljih priprav pisma, iz katerih je razvidno, da je bil s pripravami za prevrat v zvezi tudi Viljem sam.

Fašizem povsod. Najbolj znani so pri nas italijanski fašisti. To je zveza ljudi, ki pravijo, da hočejo dvigniti italijanski narod nad vse narode na svetu. Glavni cilj jim je po njihovih zatrilih moč in veličina naroda in splošna zmaga narodnostne misli. Po italijanskem vzoru so ustanovili »fašistovske« organizacije tudi na Ogrskem, seveda pod ogrskim imenom (>probujajoči se Madžari« itd.). V najnovjšem času pa se širi »fašizem« tudi na Češkem, kjer pravi, da hoče nastopiti proti Nemcem. V resnici pa je »moč in veličina naroda«, za katero se fašisti baje bojujejo, lažniva krinka, pod katero se skriva mednarodni velekapital, da obdrži ves svet še naprej pod svojo oblastjo in da vodi s pomočjo »fašistov« svoj boj proti »boljševikom«. Seveda je med fašisti vseh narodov mnogo zlasti mladih ljudi, ki res verjamejo na »moč in veličino naroda«, toda ti mladeniči so nepoučeni in zato verjamejo. V resnici so vsi fašizmi navadne velekapitalistične obrambene ali po potrebi tudi napadalne organizacije proti vsem, ki se boré proti velekapitalu in njegovim izrastkom.

Sokolsko društvo v Krškem priredi ob dvajsetletnici dne 20. junija t. l. javno telovadbo združeno z ljudsko veselico. Sokolska, kakor tudi druga društva v Posavju se naprošajo, da to prireditev ovažujejo.

Davčne eksekucije. Finančna delegacija uradno objavlja, da izide v 44. številki Uradnega lista izkaz o eksekucijah, ki so se radi zaostalih direktnih davkov v Sloveniji izvršile v I. četrtletju 1926. Iz tega izkaza je razvidno, da se je mobilarna eksekucija začela v 10.396 primerih in nadaljevala do rubeža v 8168 primerih (= 78½%). To relativno nenavadno visoko število rubežev je v zvezi s tem, da je nekaj davčnih uradov, med njimi Ljubljana mesto in Maribor, izvršilo rubeže za zaostanke, ki so bili zanje opomini vročeni že v IV. četrtletju 1925, šele v I. četrtletju 1926. — Do prodaje pa je prišlo v 38 primerih (torej niti ½% od celokupnega števila rubežev). Zaostanki, radi katerih je prišlo do rubeža, so znašali okroglo 15 milijonov dinarjev, oni, ki so se mogli izterjati šele s prodajo, pa okroglo 110.000 dinarjev. — V imobilarni eksekuciji se je vknjižila zastavna pravica v 73 primerih za okroglo 1 milijon dinarjev. Dražbe nepremičnin so se izvršile v 75 primerih za okroglo 380.000 dinarjev zaostalih davkov. Vse te dražbe so se pa uvedle na predlog privatnih upnikov in je erar samo pristopil k dražbenemu postopanju; na predlog erarja samega se ni izvršila nobena dražba. Vsi bivši vojaki svetovne vojne, ki stanujete v okrajih Celje, Slo-

venjgradec, Gornji grad, pridite dne 5. julija 1926 v Smartno ob Paki, kjer se bode odkril veličasten spomenik 63 vojnim žrtvam. Ta dan bode obenem tudi vojaški tabor, katerega priredi Zveza slov. vojakov iz svetovne vojne. Vsaka občina naj organizira bivše vojake ter že sedaj javite število udeležencev zaradi preskrbe podpisaneu odboru. — Odbor za vpostavitve spomenika v vojni padlim vojakom. — Smartno ob Paki.

Smrt zadnjega turškega sultana. V San Remo je umrl preteklo nedeljo bivši sultan Mohamed VI. Zadel ga je kap. Po svetovni vojski ga je odstavil sedanji prezident Turčije Kemal paša. Sultan se je rešil na angleško ladjo in od tu pobegnil v Italijo, kjer si je kupil lepo vilo in udobno živel.

Dva samomora na en dan. V nedeljo 16. t. m. se je na ljubljanskem Gradu na nekem drevesu obesil 27letni Ivan Jager iz Maribora. — Našli so ga ob pol 3. popoldne še gorkega, vendar je bil vsak poskus oživiti ga zaman. Dne 12. t. m. je bil Jager v Mariboru aretiran radi suma tatvine, izkazala pa se je kmalu njegova nedolžnost, zato so ga izpustili. To je Jagra tako potrlo, da je že v soboto zvečer pravil ženi, da bi bilo najlepše, če umreta oba. Žena ni polagala nobene važnosti na njegovo govorjenje, misleč, da se šali. V nedeljo pa je Jager res izvršil samomor, gotovo v duševni zmedenosti. — V Gameljnah pa si je končala življenje Ljubljancanka Emilija Haring, stara 55 let. Haringova je šla popoldne na sprehod. Bila je že po poti nekako zmešana, ko pa je prišla v spremstvu svoje sestrične v bližino Save, se je z glasnim krikom pognala v savske valove, ki so jo odnesli neznanu kam. Vsaka pomoč je bila izključena. Trupla še niso našli.

Električna centrala pri Krškem. Zagrebška občina je izdelala načrte za veliko električno centralo na Savi pri Krškem, ki naj bi mesto Zagreb oskrbovala z električnim tokom. Občina je dobila tudi za to potrebno zakonito odobrenje od ljubljanske pokrajinske vlade. Ker so se nekateri proti temu pritožili, je končno imelo o stvari odločati pristojno ministrstvo. Prošnja je v Beogradu ležala nad šest mesecev. Kakor sedaj javljajo iz Beograda, bo poljedelsko ministrstvo dovolilo zagrebški občini koncesijo za gradbo te električne centrale. Zagrebška občina najame v to svrhu v inozemstvu posojilo v znesku 250 milijonov dinarjev.

Vreleci usihajo. Spričo vedno bolj naraščajoče produkcije in konzuma mineralnih olj postaja vedno bolj pereče vprašanje: kdaj bodo pač usahnili vsi oljnati vreleci na zemlji? O tem velevažnem problemu je imel nedavno v Oslu zelo zanimivo predavanje profesor geologije dr. Adolf Hoel, ki se je bil baš vrnil s študijskega potovanja ob Kaspijskem jezeru, kamor ga je poslal neki na tamošnjih vrelcih interesirani norveški konzorcij. Dr. Hoel je mnenja, da utegne že v 20 letih nastopiti nevarnost, da bodo zaloge mineralnih olj izčrpane —

če bo konzum naraščal kakor doslej (okr. 10 odstotkov na leto). Po njegovih podatkih znašajo vse rezerve mineralnih olj na zemlji, kolikor jih je dezdaj na razpolago, okoli 8 milijard ton. Od tega odpade na Zedinjene države Severne Amerike in na Alasko 900 milijonov, na Rusijo prilično isto, na Perzijo in Mezopotamijo pa nekaj manj. Celotna svetovna produkcija olja je leta 1924. znašala 140 milijonov ton. Od te množine je producirala Severna Amerika 70 odstotkov, Mehika 13, Rusija 4 in pol in Perzija 3 odstotke. Če bi ostal bodoči konzum na današnji višini, bi bili s svetovnimi zalogami mineralnih olj preskrbljeni še za kakih 60 let. Zedinjene države pa bodo izčrpane že v 15 letih! Vse to velja seveda le, če se v tem ne najdejo novi, izdatni vrelci, in pa, če se ne posreči doseči bolj ekonomična izraba mineralnih ležišč. Kajti danes se more računati jedva s 25 odstotno izrabo oljnatih vrelcev.

Imenik glavnih in nadomestnih poročnikov za poročno zasedanje v Ljubljani, ki se prične 7. junija: A. Glavni poročniki: Mehle Jožef, Paradišče-Crosuplje 1; Knez Andrej, Svica-Dobrova št. 22; Pavlič Anton, Podgorje št. 17; Peklaj Ivan, Podsmreka-Dobrova št. 44; Bifenc Jožef, Brod, št. Vid št. 8; Kastelic Franc, Prebačevo-Hrastje št. 10; Logar Janko, Viševk-Senčur št. 1; Vrhovec Albin, Dragomer-Log št. 19; Leben Ivan, Horjul št. 10; Sober Ivan, Skofja Loka št. 32; Lovše Valentin, Sp. Ribče-Vel. vas št. 12; Perko Andrej, Zg. Šiška štev. 29; Koselj Matevž, Sp. Lipnica-Lanovce št. 50; Geiger Konrad, Kranj št. 158; Gorjanc Franc, Kranj št. 2; Florijančič Izidor, Dravlje-Zgornja Šiška št. 34; Hvala Janez, Dolganoga-Kresnice št. 7; Novak Jožef, Razore-Dobrova št. 6; Frelj Andrej, Brezje-Mošnje št. 71; Hladnik Anton, Dev. Marija v Polju št. 3; de Gloria Anto, ml., Dol. Logatec št. 37; Bergant Ivan, Staraloka št. 200; Pogačnik Kajetan, Kamnik št. 18; Novak Anton, Štepanja vas-Dobrunje št. 25; Fock Maks, Kranj 169; Mejač Franc, Zaloga-D. M. v Polju št. 14; Modic Josip, Vrbljene št. 4; Bertonec Pavel, Sp. Domžale št. 55; Avsec Jožef, Zg. Kašelj-D. M. v Polju št. 22; Mencelj Matija, Ig-Studenec št. 25; Mošič Pavel, Kranjskagora št. 63; Korn Aleš, Kaplja vas štev. 21; Arhar Josip, Vižmarje-St. Vid št. 20; Resman Jožef, Begunje št. 12; Zorman Metod, Ljubljana, Stari trg št. 32; Peterlin Miro, Kranj št. 29. — Nadomestni poročniki: Götzl Karol, Ljubljana, Židovska ulica št. 8; Kerbe Franc, Ljubljana, Dunajska cesta št. 14; Jančigaj Martin, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 8; Kavčič Jakob, Ljubljana, Gradišče št. 5; Jeločnik Viktor, Rožna dolina, cesta V. Vič št. 2; Beber Franc, Ljubljana, Sv. Martina cesta št. 50; Olup Josip, Ljubljana, Pod Trančo št. 1; Bahovec Ciril, Ljubljana, Metelkova ulica št. 3; Peganov Ivan, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 20.

Neurje v Italiji. Iz Italije poročajo o velikanskih vremenskih neugodah. Porušeno je več mostov in cest. Na tisoče brzojavnih in telefonskih drogov je podrtih, tako, da je skoro ves promet onemogočen. Vode še vedno naraščajo in ljudstvo beži na varno.

Iz Rusije. Volga je narasla za 16 m nad navadno višino. Kakih 30.000 ljudi je moralo zapustiti svoje domove in se preseliti v varnejše kraje. Škoda se ceni na 10 milijonov zlatih rubljev.

Nesreča. Izginil je Ivan Vinko iz Jurovcev pri Št. Vidu niže Ptujja. Najbrže je utonil v Dravi.

Graditev započetih mostov v lanskem letu se bo letos nadaljevala. V to svrhu je določen kredit 27 milijonov dinarjev.

Zrakoplovska nesreča. Na novosadskem letališču so preizkušali 5 novih avionov. Eden od njih je padel z 700 m višine na zemljo ter se popolnoma razbil. Izpod ruševin so izvelkli letalca poročnika Milana Brajkovića in mehanika Antona Briskega strašno razmesarjena mrtva. Nesreča se je zgodila, ker se je zlomilo krilo.

Severni tečaj naše zemlje dosežen. Ta mesec je drzni ameriški avijatik Byrd preletel s svojim aparatom s Špicbergov čez neizmerna ledena polja na severni tečaj naše zemlje in se po 15 in polurni vožnji zopet vrnil na Špicberge. Byrd pripoveduje, da ni opazil suhe zemlje in nobenega živega bitja na tečaju. Na tla se ni spustil, vrgel je le iz aeroplana na severni tečaj ameriško zastavo. Amerikanci so zelo ponosni, da je Američan prvi, ki je dosegel severni tečaj. Nekaj dni za amerikancem Byrdom, pa so se napotili na isto pot znani raziskovalec Šved Amundsen z 14 spremeljvalci na zračni ladji Norge. Norge je plula iz Špicbergov čez severni tečaj proti rtiču Barrov v Severni Ameriki. Tri dni in noči so vozili preko neizmernih ledenih poljan in končno srečno dospeli na svoj cilj. Podrobnosti iz vožnje niso še znane, a tudi Amundsen sporoča, da ni življenja v večnem ledu na najsevernejši točki naše zemlje.

Goljulije upravitelja kaznilnice. V Lepoglavi je upravitelj kaznilnice dr. Šaban poneveril okrog 2 in pol milijona dinarjev, njegov knjigovodja Marković pa 100.000 Din. Ko so knjigovodjo aretirali, je izjavil: »Ako je smel moj šef krasti in avanzirati, zakaj ne bi kradel tudi jaz, ki imam otroke.« Oba so zaprli in čakata na sodbo.

Poletno porotno zasedanje v Mariboru, ki se bo pričelo že 7. junija, bo obsegalo sledeče slučaje: Marija Notersberg, umor; Franc Kajič, znani kompanjon justificiranega Čiča, radi umora Rosenfelda; Ernest List, tatvina; Maks Kovač, hudo delstvo proti pravosti in znana carinska afera, v katero je zapletenih 12 obtožencev.

Gasilno društvo v Bohinjski Srednji vasi proslavi na Binkoštno nedeljo, dne 23. maja t. l., 25letnico svojega obstoja. Bogat dnevni rod prične ob 8. uri dop. s sprejemcem gostov na kolodvoru. Popoldne bo velika vrtna veselica pod lipo pri

Blažu Hodniku v Srednji vasi. — Kobilni udeležbi vabi odbor.

Zdravnik morilec svojega pacienta. Začetkom aprila je umrl, kot smo poročali v Kölnu ugledni arhitekt Oberreuter v bolnici pod tako sumljivimi okoliščinami, da se je takoj domnevalo, da je moral biti namenoma zastrupljen. Preiskava je ugotovila, da je obiskoval Oberreuterja z bolnice njegov hišni zdravnik dr. Broecher, ki mu je dajal brez vednosti bolniških zdravnikov injekcije salvarsana. Dr. Broecher je injiciral usodepolnega dne svojemu pacientu desetkratno dozo salvarsana vsled česar je arhitekt umrl. Takoj po njegovi smrti sta dr. Broecher in arhitektova soproga iz Koelna izginila. Nadaljna poizvedovanja so ugotovila, da je imel zdravnik z arhitektovo soprogo intimno razmerje. Zato ni bilo več dvoma o tem, da je usmrtil dr. Broecher Oberreuterja namenoma. Te dni sta bila dr. Broecher in gospa Oberreuter v Amsterdamu aretirana. Preiskava je ugotovila, da je nagoovorila k zločinu zdravnika arhitektova soproga, da bi bila tako zaljubljenca spravila s poti ne ljubega jima soproga. Gospa Oberreuterjeva trdi, da je nagoovorila zdravnika k umoru zato, ker je njen soprog z njo brutalno postopal.

Parizu grozi epidemija lepre. V Parizu se nahaja okrog 200 na lepro obolelih (gobavih) oseb. Samo malo od teh ljudi se zdravi v bolnici v Saint-Louis-u, drugi letajo okrog brez kontrole in nadzorstva sanitarnih oblasti. Bolezen so zanesli v Pariz za časa vojne črnici iz francoskih kolonij. Dasi se je doslej mislilo, da prenašajo to bolezen samo tropični insekti in se je izkazalo, da je to zmoža, se francoske sanitarne oblasti ne zmenijo, da bi te ljudi internirale ter preprečile možnost infekcije.

Umetno jezero. Iz Kanade prihaja poročilo o namakalnem načrtu velikanske izmere, ki bo obširne pokrajine temeljito spremenil. Izhodišče za ta načrt je dejstvo, da gladina Michiganskega jezera vsled številnih odvajalnih kanalov stalno pada in da imajo vsled tega odtoki malo vode. Več ladij se je na reki Sv. Lavrenca že ponesrečilo, ker so vsled nizke vode zadele na skalo v strugi itd. Inženjer Campbell iz Toronta je več let potoval po krajih med Michiganskim jezerom in Hudsonovim zalivom in jih je študiral. Sedaj pravi, da bi bila rešilna možnost ta, da bi napravili nad Michiganskim jezerom umetno jezero iste velikosti, 62.000 km², kot izenačevalni rezervuar. V tem jezeru naj se nabere voda onih rek, ki tečejo sedaj proti severu v Hudsonov zaliv. Stroški bi bili ogromni, 200 milijonov dolarjev, a bi vendar ne dosegali stroškov za gradnjo Panamskega kanala. Novo jezero bi prišlo v dobro tudi Niagarskemu slapu in bi mu lahko odvzeli 600.000 konjskih sil več kot mu jih morejo sedaj. 30 milijonov

prebivalcev bi dobilo po novem jezeru lahko boljše življenjske pogoje.

Avtomobil brez šoferja. Eden od avtomobilov zunanega ministrstva je povzročil te dni na zagonečen način nesrečo. Šofer se je ustavil pred neko gostilno ter si naročil kosilo. Avto je stal mirno pred vratmi. V trenutku pa, ko je izpil šofer črno kavo, je začul na svojo grozo, da se je avto odpeljal. Šofer je tekel za vozom čim najhitreje so ga nesle noge ter ga dohitel baš v trenutku, ko je povozil trafikanta Petra Jakovića. Uvedena preiskava doslej še ni mogla ugotoviti na kak način se je mogel avtomobil brez šoferja odpeljati.

Zasluzena kazen ljubosumnega moža. Sluga Pierre Caraval v nekem malem francoskem mestu je velik pijanec in silno ljubosumen mož. Mučil je svojo ženo toliko časa, da je pobegnila k svojim starišem. Vse njegovo prigovarjanje, da bi se vrnila je bilo zaman. Te dni mu je rodila prvo dete. Svojega moža o tem ni nih obvestila. Ko je to kljub temu izvedel, je hotel otroka videti, toda stariši njegove žene so mu pokazali vrata. To ga je tako razburilo, da se je okrog polnoči vrnil, razbil okno in hotel v sobo udreti. Ker pa je bilo okno zamreženo je jel metati na posteljo svoje žene kamenje, končno pa je zlezal na streho, hotoč priti v hišo skozi dimnik. Pri tem pa je imel hudo smolo. V pijanosti je padel z vrha 7 metrov globokega dimnika na žerjavico v kaminu, kjer se je onesvestil in kjer so ga našli zjutraj močno pobitega in strahovito opečenega, tako da bo poškodbam najbrže podlegel.

PODLISTEK. Binkošti.

Posvetnemu človeku je ta praznik v najlepšem pomladnem cvetu dan čistega veselja, vernemu kristjanu slovesni spomin, ko je sv. Duh prišel nad apostole in je bila ustanovljena sv. Cerkev. Začelo se je veliko delo pokristjanjevanja narodov, ki je napravilo sedanjo kulturo krščanstva. Božja moč je edinila ljudi in omilila, deloma zbrisala velika socialna in gospodarska vprašanja, na katerih so krvaveli ljudje.

Danes so začele stare rane na novo krvaveti. Vidimo, kak razloček je med bogatimi in revnimi, med tistimi, ki hočejo le uživati, in tistimi, ki so primorani za druge delati. Kdor ni sam okusil dela, boleznin in revščine, je ne more razumeti. Iz polnih miz in krasnih sob se ne vidi v zaduhle sobe in bajtarske kočice. Oni visoki in bogati se kaj malo menijo za revščino in pomanjkanje trpinov. L. 1905 so šle neštete množice delavcev do carja Nikolaja II., da bi si od očka — batjuške — izprosili pomoč s podobami svetnikov v rokah. Sprejeli so jih s krogliami. Kje je danes ponosni car? Če bodo pri nas vstale iste krivice, da delovno ljudstvo ne bo moglo živeti, moramo priti prav

do istih razmer. Ker je Cerkev v zgodovini rešila to vprašanje, je naša dolžnost, da pogledamo pot, po kateri se je to delo izvršilo.

Zamerili so moderni Odrešeni-ku, da se je umaknil v puščavo, ko so ga hoteli oklicati za kralja, da se ni maral vtikati v prepir zaradi dedščine in je pustil v miru suženjstvo in druge socialne krivice. Še ob smrti je poudarjal, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta.

Kristus je hotel najprej skrbeti za zveličanje duš in večno življenje. Na tem temelju mora tudi sv. Cerkev skrbeti za ljudi, da izvrši kot božje kraljestvo na zemlji namene svojega Ustanovnika. Duhovniki morajo najprej oznanjevati božjo besedo in deliti sv. zakramente. Če pa vidi duhovnik toliko bridkosti in težav na svetu, kakor jih vidimo danes povsod, potem se pa mora lotiti tudi socialnega vprašanja, da olajša jarm trpečim. Kdor nima tega, kar za življenje potrebuje, mu je težko pošteno živeti po božjih zapovedih. Svetniki in junaki, ki vse nosijo junaško in vendar vdanostno revščino in vse drugo, so redko sejani. Vse, ki morejo pomagati, sili zapoved ljubezni, da se zavzamejo za trpeče brate in tako v delih pokažejo, da je naša vera prava.

Zanimiv je pogled v prvo dobo krščanstva, kako je Cerkev vpe-lljala novo življenje in s tem novo kulturo. Takrat so bile gospodarske in socialne razmere bolj žalostne, kakor so danes. Nad polovico ljudi je bilo v suženjstvu, malo število rimskih magnatov je imelo vso zemljo v rokah, z davki so odirali rimski mogotci pokrajine, da ljudje niso mogli živeti.

Kako so nastopili prvi kristjani? — Niso imeli divjih govorov, ne novih programov strank, ne, ti so verovali in živeli po sv. veri. Dvignili so vse skrite zaklade, katere je Odrešenik pripravil za svoje otroke v božji milosti in novem nadnaravnem življenju. Premostili so največje nasprotstvo med judi in pogani, med gospodi in sužnji, vsi so bili eno v Kristusu: »eno telo, en duh, poklicani k enemu upanju.« »Ne poznam ne Juda ne Grka, vsi ste eno telo v Kristusu«, je rekel sv. Pavel. Kakor zgodba iz drugega sveta se glasi nebeško lepo poročilo: »Množica vernikov pa je bila enega duha in enega srca.« Nad 150 let še niso poznali imena kristjan, imenovali so se le »brate« med seboj. To ni bilo le prazno ime, verniki so živeli novo življenje, bratje, ker otroci skupnega Očeta.

Kmalu so se pokazali lepi sadovi teh prvih cvetov. Zginjati je začel oni nepremostljivi prepad med bogatimi in revnimi, ki ga vidimo pri poganih. Pri prvih kristjanih ni bilo skupne lasti, kakor so mnogi napačno domnevali, vsak je ohranil svoje premoženje. Toda prosta krščanska ljubezen je bila tako močna, da je izravnala razliko med reveži in bogatini. Skupno so molili, skupno bili pri obhajilu, zato so si tudi skupno pomagali. Izginil je razloček med gospodarji in sužnji. Tudi sužnji so bratje in sopolnočniki Kristusovi. Navadno so spreobrnjeni gospodarji dali prostost vsem svojim sužnjem. Prav

tako je nova vera povzdignila ženo in rešila človeško dostojanstvo otroka. To so bili lepi sadovi pravega krščanskega življenja po novi veri. Prve čase so imeli verniki vsaki teden post, da so mogli od pritrzanega živčevja več revežem dati.

V tem je tudi za nas dana pot do skupnosti stanov, do skupne sreče. Mnogi menijo, da je namen svete Cerkve v političnem delu, v organizaciji športa, iger in orlov, v gospodarskem dvigu, iz katerega naj kakor privesek zraste verska kultura. Saj ni res! Naša moč je v veri, v verskem življenju, v tej goreči ljubezni Kristusovi, v čisti, nesebični ljubezni, ki nikdar ne pozabi njegovih besed: »Kar ste kateremu najmanjših bratov storili, ste meni

storili«. Danes, ko vsak sam zase skrbi, potrebujemo te čiste ljubezni katoliškega kristjana do zadnjega brata.

Ne sodimo preostro nasprotnikov. Te politične oči pri katoličanin, zlasti političnih voditeljih, so nam odtujile na tisoče dobrih ljudi. Ne katoliška podlaga, ne katoliška stranka, temveč vse življenje po veri, kjer se zajema moč od Odršenika samega, napravi katoliškega kristjana.

Če pogledamo daves malo globlje, bomo videli, da res mnogi nimajo kljub vsemu delu, da bi mogli počteno živeti, ko drugi brez truda, pa tudi brez vere in verskega življenja strežejo do gnusa vsem strastem. V višjih stanovih je vera izgubila in s tem podlaga za pravo sre-

čo. To je krivica, ki se mora popraviti. Bogatini in mogočni nimajo spoštovanja do reveža in kmeta, priprosto ljudstvo se zaničuje. Kako se to očito kaže, ko vidimo, kako se reveža neusmiljeno odira. Kmet in delavec imata pravico zahtevati, da postaneta spoštovana člana človeške družbe. Toda glavna stvar ostane vedno ljubezen, življenje po veri. »Nisem sam zase. Živeti moram za druge, pomagati potrebnim, brisati solze revežem, se žrtvovati, da drugim pomagam do sreče.«

ZA SMEH.

Ni razumel.

»Oh, gospod župnik, z ženo ne morem več izhajati; venomer zmerja vpije in razsaja.«

»Dragi prijatelj, vse tarnanje nič ne pomaga. Ta križ morate nositi.«

»Kaj, še nositi moram toh 200 funtov.«

V raju.

Mož: »Vedno se pritožuješ in tarniš, pa vendar živiš kot v raju.«

Žena: »Seveda, kar se tiče tega, da nimam nič obleči.«

ŽARNICE

Osram - vsakovrstne najceneje

J. GOREC, Ljubljana
palača Kreditne banke.

Narodni gospodar.

Pređenica.

Velika škodljivka na deteljščih in travnikih je dobro poznana — pređenica. Ponekod je ta zajedalka zelo razširjena ter se širi stalno naprej. Na žalost se je pa ne zatira v onem obsegu, kot bi to sicer bilo potrebno, ter je namen teh vrstic opozoriti na njo, ter podati najnavadnejše načine nje zatiranja.

Preslice je več vrst. Tako razločujemo: deteljno (*Cuscuta Trifolii*), navadno ali debeložrnato. (*C. emopea*), laneno (*C. epilinum*), ter divjo pređenico (*C. Epithyrum*). Vse te vrste napadajo razne rastline, tako: deteljna ali drobnožrnata napada predvsem detelje, včasih tudi graščico, lupino in dr.; navadna ali debeložrnata napada detelje, koprive, divji hmelj, včasih scradelo; lanena zajeda lan, a divja pređenica napada razne trave na travnikih in pašnikih. Vse te vrste razlikujejo se medsebojno; značilno za vse pređenice pa je, da nimajo ne listov, ne korenin. Vsled tega dejstva ne morejo asimilirati, t. j. sprejemati iz zraka ogljikov dvokis, ter starjati iz njega organsko hrano, niti ne morejo sprejemati iz zemlje rudninsko hrano. — Iz teh razlogov je primorana pređenica živeti na drugi rastlini — gostiteljici, ki jo mora hraniti, čeprav ob tem sama pogine. Pređenica živi torej na račun druge rastline kot parasit ali zajedalka.

Pređenica razširja se na deteljščih na dva načina: potom lastnega zasejavanja (po dozorenju semen), ali pa, kot je navadno, z semenom detelje, ki je okuženo po pređenici. Seme deteljne pređenice je okroglo, brez sijaja, barve sivozelenkaste, prehajajoče v rumeno in je drobnejše od deteljnega semena. Nasprotno je pa seme od navadne ali debeložrnate pređenice po velikosti enako deteljnemu, barve svetlo-rudečkasto-rumene, včasih popolnoma rumene, tako, da ga je težko razlikovati od deteljnega semena. — Seme od pređenice

ce vsklije ob primerni toploti že za 5—8 dni.

Čim predečni seme vsklije iz zemlje, začnejo mlade klice izkati okrog sebe pripravno rastlino, kamor bi se lahko prijelo. Takoj, ko najdejo tako rastlino, ovijejo se okrog nje in naprej obenem z njo rastejo. Ako pogledamo točneje napadeno rastlino, bomo videli, da pređenica ni le okrog ovita, ampak, na nekaterih mestih izgleda, kakor, da bi bila z njo zraščena. To provzrokujejo male, zobčaste bradavice (haustorije) nahajajoče se na notranji strani spirale, ki jo tvori pređenica okrog svoje žrtve in s katerimi prodira pređenica v staniče rastline, hraneč se z njenimi hranilnimi sokovi. Na ta način ima zasigurano potrebno brano za daljnjo njeno življenje. Vsled tega rastlina hira in nazadnje uvene.

Ker se največkrat zanese predečno na polje ravno s semenom detelje, bo prvi glavni pogoj, da se je obvarujemo, sejati samo sigurno čisto deteljno seme, preiskano po kaki drž. kmetijski kontrolni postaji. Če se nam pa, mogoče, vzlic pažnji, vendar pojavi, moramo jo takoj brezobzirno in z vsemi sredstvi skušati zatreti, da se nam ne razširi. Okužena mesta na deteljšču ali na travniku moramo pokositi v širokem krogu. Pokošeno deteljo ali travo zmešamo s slamo ali polijemo s petrolejem, ter vse skupaj zažgemo. Tudi kuhinjska (navadna) sol, ako jo raztrosimo, pomaga. Priporoča se tudi škropiti z 10% raztopino železne galice. — Ako pa je deteljšču po pređenici napadeno že v zelo močni meri, storimo najboljšo, da deteljšču preorjemo in pridelujemo na tem mestu 3—4 leta okopavnine.

Posavec.

Cepljenje prašičev.

Znano je, da zgube naši kmetje milijonske vrednosti zaradi kužnih boleznij pri živini. Pred vojsko so se kužne boleznij že precej zatle,

da je bila škoda vedno manjša. Po doseženem miru se je pa odprla južna meja in s tem studenec najhujših kužnih boleznij.

Izmed vseh teh boleznij napravi kmetom največ škode rdečinka, ta strah in groza naših gospodinj. Kjer se pokaže, pobere včasih vse prašiče, drugod se pa bolj gosposko obnaša in pobere le nekaj. Zadosti slučajev zvedo oblasti, še veliko več jih ostane skritih.

Najbolj zanesljivo sredstvo proti rdečinki je cepljenje s serumom — prav priprosto delo, ko se spusti nekaj gramov cepiva s posebnim strojem v prašičje uho. Množina cepiva se vedno ravna po teži živali. Ker ima sesalka znamenja, koliko se vzame cepiva, je to tako preprosto, da zna vsak, kdo je enkrat videl, kako se cepi.

Pri nas je to cepljenje pridržano živinozdravnikom, ki računijo navadno 12 dinarjev od enega prašiča: Na Nemškem, kjer so tako natančni v živinozdravniških zadevah, gotovo najbolj v celi Evropi, je cepljenje popolnoma prosto. Cepivo lahko vsak kupi, kdor hoče.

Zakaj je pri nas pridržano živinozdravnikom, je težko razumljivo navadnim ljudem. Male ali velike živali kastrirati (to je popraviti) je nevarna operacija v primeri s cepljenjem, ki je kakor igrača. Naši kmetje niso slabši, kakor so na Nemškem. Glavna stvar je pa neprimerna škoda, katero kmetje zaradi tega trpijo. V zadnjih letih je samo Slovenija trpela škode več sto milijonov kron na rdečinki.

Če je dovoljeno drugod vsakemu cepiti svoje živali, zakaj bi ne bilo pri nas? Živinozdravniki nam odgovarjajo, da s kulturami kmetje ne bi znali ravnati, brez teh pa ne drži šest mesecev cepivo. Mi pustimo kulture živinozdravnikom. Kdor hoče z njimi imeti cepljene prašiče, naj pokliče živinozdravnika. Poginiti mu ne more žival, ker cepivo ni strup.

Drugi bodo dejali, da kmetje ne bi vedeli, če ima žival že rdečinko,

Vročino lahko poskusimo s termometrom. Parkrat se da več. Vemo pa, da pogine vsako leto veliko živali zaradi površnosti pri cepljenju. Toda to bi zginito, ko bi kmet pred sam cepil, da bi se bolezen ne prijela.

Saj malo zahteva, le 12 Din! To je malo za takega, ki jih ima. Če vzamete kmeta, ki ima šest prašičev, je to 72 Din. Denarja zdaj naš kmet nima.

Pridemo na glavno vprašanje: kaj je več: ali skupna korist slovenskega kmeta, ali korist gg. živinozdravnikov?

Mi mislimo, da ima država dolžnost plačati dostojno svoje uradnike. Živinozdravnike pa prosimo, da se sami potegnejo za to življensko potrebo kmečkega ljudstva. Kadar bo treba, bo kmet potem sam rad klical živinozdravnika. Le sile se ne sme delati na kmetove stroške.

G. poljedelskega ministra prosimo, da se ta odredba precej odpravi in da cepivo vsakemu, kdor ga hoče.

* * *

Ustanovitev pašniške in živinorejske zadruga v Ribnici na Pohorju.

Dne 13. f. m. se je izpolnila davna želja kmetovalcev iz občin Ribnica, Jančevski vrh in Lehen na Pohorju.

Ustvarila se je podlaga za napravo skupnega pašnika na agrarno-reformni zemlji. Kmet. podružnica v Ribnici na Pohorju je priredila zborovanje, na katerem sta poročala v svrhu ustanovitve pašniške in živinorejske zadruga ravnatelj Lesničar od Zadruga zveze v Celju in drž. ekonom Wernig iz Slovenjgradca.

Prvi je razložil pogoje, ki so potrebni za obstoj in redno ter uspešno poslovanje zadruga. Naglasil je, da je potrebno v ta namen predvsem sredstev — denarja, oziroma obratnega kapitala in arondiranih kompleksov, kate-

rih lega in talne razmere dopuščajo uspešen in reden pašniški obrač. Razložil je tudi, katere zemljišča je v pravnem oziru mogoče pridobiti za pašnike in je priporočal v svrhu hitrejših dosege stavljenega cilja sporazumno in vzajemno postopanje agrarno-reformnih interesentov, kmetovalcev in veleposestnikov.

Državni ekonom Wernig je pozdravil zborovanje v imenu srezkega poglavarja ter je priporočal ustanovitev zadruga predvsem iz dveh razlogov. Prvič je pravnim potom in s posredovanjem agrarne oblasti edino zadrugi mogoče, da pridobi zemljo za napravo skupnega pašnika na agrarno-reformnem zemljišču in drugič je ustanovitev zadruga toplo pozdraviti iz rejskega stališča — v svrhu vzgoje boljše plemenske živine, ki je v Dravski dolini posebno zaostala.

Predsednik kmet. podružnice g. Zabovnik je v globoko občutenih besedah in stvarnih izvajanjih popisal vse napore in priprave za ustanovitev pašniške zadruga na Pohorju. Prihajali so mu prisotni župani in kmetovalci.

K besedi sta se oglasila tudi veleposestnika gg. Podlesnik in Witzmann G. Podlesnik je naglasil, da načelno ni proti ustanovitvi skupnega pašnika, vendar je grajal način in obliko kako se hoče odvzeti manjšim veleposestnikom s pomočjo agrarne oblasti in reforme pravnim potom pridobljeno lastnino in s svojo marljivostjo in trudom pridobljeno in dokupljeno zemljo. Izrazil in utemeljeval je tudi svoje tehtne dvome, da bi bilo sploh mogoče slabša granitna tla vrh Pohorja spremeniti v rodovitni pašnik.

Spriče dejstva, da je večina kmetovalcev izrazila željo napraviti skupen pašnik, se je sklenilo ustanoviti pašniško in živinorejsko zadruga, ki bo najprej v dogovoru s prizadelemi veleposestniki skušala pridobiti potrebna zemljišča. Se-le, ko bi z veleposestniki ne moglo priti do sporazuma, se bodo morale želje in težnje kmetovalcev uveljaviti pravnim potom, potom pristojne agrarne oblasti. F. W.

Zavarovanje delavcev pri poljedelskih strojih. Okrožni urad za zavarovanje nam poroča: Zakon o zavarovanju delavcev v svojem § 6. iz splošne obveznosti zavarovanja izvzema poljedelske delavce

in posle v poljedelskem delu. Ustvarja pa zavarovalno obveznost za delavce, ki so zaposleni pri takih delih, kjer se uporablja parna ali druga (ogjenj, voda, plin, živina itd.) sila. Zavarovanje takih delavcev je neobhodno potrebno. Obstojalo je tudi že pred vojno. Številke govore, da se pri takih delih pripeti razmeroma zelo veliko nezgod, ki so navadno tudi zelo težke narave. Od nezgod so prizadete gospodarsko slabejše osebe, kakor mali kmetje, poklicni delavci (hlapeci in dekle). Zato je zlasti nezgodno zavarovanje nujna socialna in gospodarska potreba. Odpor ni utemeljen. Tozadevni predpisi zakona pa imajo to nepopolnost, da za poljedelske podjetje ne urejajo zavarovanja tako, kakor to zahtevajo posebnosti življenja in razmer pri kmetijskih posestnikih in pa posebnosti dela pri poljedelskih strojih. Urediti to zavarovanje na isti način, kakor je to urejeno za tovarniške ali obrtniške delavce, ni mogoče. Od tod je tudi izviral odpor lastnikov poljedelskih strojev, ki sicer splošno proti potrebi in važnosti zavarovanja niso prednašali pomislekov. Da se izvajanje tega zavarovanja olajša in prilagodi razmeram, je osrednji urad za zavarovanje delavcev odločil, da se namesto poimenskega zavarovanja vsakega posameznega delavca pri strojih, uvede komulativno, pavšalno zavarovanje na ta način, da sta za vsako konjsko silo stroja zavarovani dve osebi t. j., da se plačuje nezgodno-zavarovalni prispevek za tolikokrat po dve osebi, kolikor ima dotični stroj konjskih sil, brez ozira na to, koliko oseb je pri stroju dejansko zaposlenih. Ker je torej zavarovanje komulativno, ima pravico do odškodnine (rente) vsaka oseba, ki se je pri stroju poškodovala, toraj tudi lastnik stroja, sorodniki, sosedje in pa seveda tudi poklicni delavci (hlapeci, dekle). Razume se pa, da so pri tem mišljene le osebe, ki so pri stroju ali pri dotičnem delu dejansko zaposlene, toraj ne otroci, ki pridejo slučajno k stroju ali zunanje osebe, ki delo le ogledujejo ali podobno. Ta ureditve pa velja samo za mlatilnice, ne pa n. pr. za krmoreznice. Poimensko zavarovanje za bolezni in nezgode pa ostane še nadalje v veljavi za poklicne kurjače in strojnike. Da se more zavarovanje pri poljedelskih strojih (mlatilnicah, slamoreznicah, krožnih žagah itd.) v polnem obsegu in še bolj odgovarjajoče prilagoditi našim kmet-

skim razmeram, se je vršila dne 5. t. m. v Ljubljani posebna anketa interesentov, ki je zastopniku Osrednjega urada predložila svoje predloge in zahteve. Upati je, da bodo te zahteve upoštevane. Predvsem je bila stavljen zahteva, da se zmanjša komulativno število oseb.

Kako varujemo orodje pred rjo. Napravi mešanico iz 50% terpentina in ravno toliko belega voska. S platneno cunjjo, katero namočiš v to tekočino, namaži vse one dele orodja, katere hočeš obvarovati pred rjo.

Kašelj pri konjih. Mnogo konj kašlja, dasi so drugače zdravi. Kašelj nastane vsled zasliženja zračnih mehurčkov v pljučah. Konj mora spomladi na pašo, na kar se pri dobrem negovanju kašelj kmalu zgubi.

Ako prašiči nočejo zreti, je ponavadi kriv pokvarjen želodec. To pa izvira iz tega, če se jih prepogosto ali preveč krmi. Temu odpomoreš, ako jim daš osoljeni oves. Deni v posodo oves in sol in sicer na 1 l ovsu 2 žlici soli. Nato zalij toliko vode, da stoji do vrh ovsu in pokrij vse s tarim žakljem. V 2 urah je oves vsrkal vodo in sol. Potem ga v malih porcijah razdeli po koritih. To je najboljšo sredstvo, da dobe prašiči zopet veselje do jedi.

Nadomestilo za pomanjkanje detelje. Ako opažiš spomladi, da ti je začelo primanjkovati detelje, poskrbi na drug način za nadomestilo. Da lahko pokosiš na istem prostoru veliko zelene krme. Posej za podlogo graščico s seradelo. Vsak ha pognoji s 4 stoti Tomaževih žlindre in 6 stoti kajnita, aprila pa posej sledečo mešanico: 45 kg graščice, 45 kg poljskega graha, 30 kg boba, 30 kg ovsu, 40 kg ječmena, 8 kg bele gorčice. Ko povlečeš ta posevek, prisej še 50 kg seradela in povleči. Junija lahko to mešanico pokosiš. Seradela zraste na novo in jo pokosiš koncem julija.

Shranjevanje jaje in mleka. Ni vse eno kje imaš shranjena živila. Zlasti nekatera navzamejo duh drugih, močno dišečih stvari. Tako tudi mleko in jajca. Petrolej, čebula itd. ne smejo biti nikdar v bližini. Posode, v katerih imaš mleko ali jajca, naj bodo vedno čiste.

Kako odpravimo madeže od črnega vina? Položi platno z madežem čimprej v kipečo vodo in pusti nekoliko minut kipeti. Madež bo izginil. Drugo priporočljivo sredstvo je sledeče: Namочи peri-

lo z madežem 24 ur v kislem mleku in ga potem operi v mlačni, pozneje pa v gorki vodi.

Snaženje posode. Le malo gospodinj razume pravilno ravnanje s posodo. Razpokani krožniki, skodelice brez ročev, odbiti kozarci in steklenice nam pričajo, da je tudi snaženje posode opravilo, katero je treba razumno opravljati. Tukaj hočem navesti nekaj točk o pomivanju posode. Sode ne smemo rabiti za belo posodo, zlasti ne, če ima okraske ali pozlačene robove. Voda ne sme biti mrzla, temveč mora biti vroča in čim masnejša je posoda, tembolj vroča mora biti voda. Posoda dobi razpoke, če prehitro menjavamo toploto, torej ne vlivaj čez posodo, ki se nahaja v kropu, mrzle vode. Nakopičenje posode v škafu je nevarno, zlasti če položiš na dno porcelan. Posebno masno in zakajeno posodo čistimo z žaganjem ali zmečkanimi jajčnimi lupinami ali z mlačnim kisom in peskom. Tudi drobni koščki papirja so priporočljivi. Manj priporočljivo je čiščenje steklenic s svinčenim zrnjem, ker ostane v steklenici vedno nekoliko svinca, ki je zdravju škodljiv.

Pik komarja. Pik komarja postane mnogokrat vzrok raznih boleznih. Ako te vpiči komar, je treba takoj ranico drgniti z milom. Tudi govedo je treba čuvati pred komarji, to se pa stori tako, da se dlako nadrgne z orehovim listjem. Posebno v močvirnih krajih je treba paziti, ker tam se nahaja največ komarjev.

Na srednji vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se vrše še trije učni tečaji: I. Grozdni sukač in vprežno orodje v vinarstvu v soboto (22. maja). II. Krma in krmljenje v torek (25. maja). III. Rastlinski škodljivci in bolezni v sredo (26. maja). Poslednji tečaj se 3. maja ni mogel vršiti, ker je bil takrat zavod še zaprt radi škrlatinke in se sedaj nadoknadi. Začetek vsak dan ob 8. uri. Pouk je brezplačen. Zanimanci naj se ga udeležujejo v čim večjem številu. — Direktor Andrej Zmavec.

Sejem v Kostanjevici se vsled št. Jernejskega sejma vrši v soboto 29. maja 1926. **Kit za sode.** Ako sod nima težkih poškodb in je le izsušen ali ima majhno razpoklino na dogi, se z uspehom uporablja takozvani kit za sode, ki se napravi iz 25 delov loja, 20 delov voska, 40 delov svinjske masti in 25 delov presejanega lesnega pepela, kar se dobro zmeša in se poškodovano mesto na sodu zamaže.

KMETSKE HRANILNE IN POSOJILNE DOM

VLOGE NA KNIŽICE IN TEKOČI RAČUN po najugodnejšem obrestovanju. — KREDITI v tekočem računu. — ESKONT MENIC. — INKASO. Hišna pošta hranilnica št. 14257. — Brzjavka „KMETSKE DOM“.

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

V LJUBLJANI

Tavčarjeva (Sodna) ulica 1, pritličje

POSOJILA NA VKNJIŽBO, proti poroštvu, zastavi premičnih in vrednostnih papirjev. — ČEKOVNI PROMET. — NAKAZILA.

POSLOVNE URE: od 9.—12%, dopoldne in od 2.—4%, popoldne.

Cenjene gospodinje!

Znano nam je, da imate marsikatero skrito željo, kateri bi radi ugodili, vendar Vam zato le čestokrat primanjkuje denarja. Ali ne bi bili veseli, če bi kje našli zlatnik, s katerim bi lahko poljubno razpolagali?

Poslušajte in zapomnite si!

V vsakem tisočem kosu

mila „Gazela“
se nahaja pravi pristni zlatnik.

Zato pridno perite s tem milom, ki bo temeljito očistilo Vaše dragoceno perilo, vrhu tega boste pa v njem našli zlatnik, za katerega boste lahko zase, za svojega moža ali za svoje otročičke kaj lepega kupili!

UMETNA GNOJILA

superfosfat, »ali« eva sol, »a nit, the masova žilindr« in prvovrstni Splitški Portland-cement vedno v alogi po najugodnejih cenah pri osr. gosp. zadr.

„EKONOM“
LJUBLJANA, KOLODVORSKA UL. 7

Najboljša in zato najcenejše kupite edino le pri

Josip Petelinc

pletanine, majce, voino, žepne robce, kravate, palice, nahrbtnike, spodnje hlače, otroško trikot perilo, kompletna potrebščine za čevljarje, krojače, sedlarje in šivilje

v Ljubljani

ob vodi, blizu Prešernovega spomenika.

Na veliko in malo!

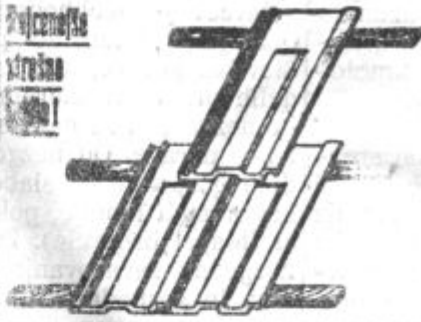
Združene opekarne d.

Ljubljana
Miklošičeva cesta 13

Vidic-Knez

tovarne na Viču in Brdu

radije v poljubni množici — takoj dobavne — najboljše pridruženosti modela strežnikov z ene ali dvema zarezama kakor tudi bobrovec (biber) in sidno opeko. — Na željo se pošlje takoj popis in ponudba! Stokleni strežnik vedno v zalogi.

IVAN JAX IN SIN

Ljubljana, Gosposvetska c. 2

Najboljši šivalni in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvedba iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Vezenje počuje brezplačno. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. Desetletna garancija. PISALNI STROJI „Adler“

Kolesa iz prvih tovarn

„DÜRKOPP“, „STYRIA“, „WAFFENBRAD“, „KAYSER“

Največje vrtnarsko podjetje v Jugoslaviji

VRT Džamonja in drugovi,
dr. z o. zav., Maribor

Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih dreves (cepov) v najplemenitejših vrstah in vseh oblikah. Plemenite vinske trte na ameriških podlogah, kakor tudi cepe in podloge istih. Seme zelenjava, evetja in gospodarskih rastlin. Cvetje v loncih in razne okrasne grmovje in drevje imamo celo leto. **Zahtevajte cenike.**

Naročajte in širite GRUDO!

Prometni zavod za premog d.

v Ljubljani

prodaja premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industr. podjetja in razpečena na debelo

inozemski premog in koks

vseke vrste in vsakega izvora ter priporoča češko-slovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani,

Miklošičeva cesta števil. 15/II.

Blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najboljša, najcenejša kolesa in šivalni stroji so edino

Petelinčevi

znamke

GRITZNER, ADLER, PHÖNIX

za dom, obrt in industrijo. — Pouk brezplačen, ugodni plačilni pogoji. — Tudi na obroke.

Večletna garancija.

JOSIP PETELINC
Ljubljana

Od dobrega najboljši je švicarski pletilni stroj „DUBIED“

Za v Prago

priporoča podpisana trdka vse telovadno oblačilne potrebščine za člane, članice, naravnost in deco.

Solidno in lepo izdelani kroji po najnižji cenf. — Zahtevajte cenike!

BRATA CAPUDER
Ljubljana, Wolfova ul. 1/II.

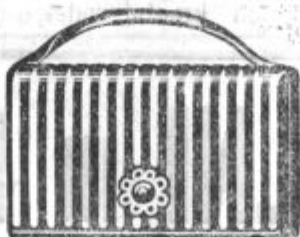
Ne pomaga nič! Prepričajte se!
Kar je res, je pa le res!

Da se kupi najboljši, trpežno blago za moške in ženske obleke le pri domači znani trgovini pri

„ČEŠNIKU“

LJUBLJANA - LINGARJEVA ULICA

Največja izbira svilnatih rut in šerp!

Torbice

tak limit. Din 19.—, pristno usnje 29.—, fino usnje 36.—, potovalni kovčeg 45 cm

190.—, 50 cm 195.—, za vsakih 5 cm Din 15.— več. Dalje krasne denarnice, listnice in razno drugo galanterijsko robo razpošilja veletrgovina R. STERMECKI, CELJE 63. Vzorci manufakture se pošljejo za 8 dni v pogled, ilustrirani cenik z čez 1000 slikami čez razno domače potrebščine pa zastonj. Kdor pride z vlakom, dobi nakupu primer-no povrnitev vožnje. Trgovci engro cene.

Prvovrstno

MODRO GALICO

garantirano 98-99%, v vrečah po 100 kg franko Ljubljana nudimo po sledečih cenah:

Pri odjemu do 100 kg . . . Din 7'60

Pri odjemu 100—1000 kg . . . Din 7'50

Pri odjemu 1000—5000 kg . . . Din 7'45

Pri odjemu 5000—10.000 kg . . . Din 7'40

Plačljivo 1/2 pri naročilu in 1/2 pri odjemu blaga. — Za obila naročila se priporoča

„EKONOM“

osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, r. z. z o. z.